

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
i stoip. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš-
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
p. Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, neuradnikana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana Mes. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Poulične demonstracije

Gotovi krogi* so smatrali za potrebno, da zaključijo ljubljansko splošno narodno manifestacijo ob rapalski obletnici s hrupnimi in celo strankarsko pobarvanimi pouličnimi demonstracijami. Ne bomo na tem mestu razpravljali o temnih namenih prirediteljev organizacij, pač pa smatramo za nujno potrebno, da izpregovorimo odkrito, četudi ostro besedo o protitalijanskih demonstracijah na sploh.

Radi priznavamo, da so včasih trenutki, ko je naravnost nujno, da izpregovorijo tudi ulica svoje mnenje in da ljudstvo spontano poseže aktivno v razvoj dogodkov. Toda takšni trenutki so silno redki in večinoma umestni le, kadar gre za notranje-politična vprašanja. Nikdar pa se ne more priznavati ulici pravica, da ona merodajno vpliva na potek zunanje politike, ker je ulica brez odgovornosti in običajno tudi brez kriterija. Dati besedo ulici v zunanje-političnih vprašanjih, se pravi provocirati vojno in zagnati državo in ves narod v najbolj tvegane nevarnosti.

Prav gotovo pa velja to, kadar gre za naše odnose z Italijo. Vsi brez izjeme vemo, da so ti odnosi zelo napeti, vemo nadalje, da vlada v Italiji stranka, ki se naravnost s ponosom igra z vojno nevarnostjo in vemo na vse zadnje tudi to, da naš narod noče vojne. Ne zato, ker bi se vojne bal, temveč zato, ker ne boje vojne ves svet in ker bi vse države padle po onem, ki bi začel vojno. Zato je dolžnost vsakega našega državnika, naj pripada tej ali oni stranki, da nikjer in za nobeno ceno ne dopusti prav nobene stvari, ki bi mogla le količjak pomeniti vojno nevarnost. Kadar pa ima besedo ulica, to je neodgovorni elementi, pa naj bodo tudi prežeti od idealizma, je vojna nevarnost v permanenti. Zlasti, kadar veljajo demonstracije našemu zapadnemu sosedu.

Ze celo pa ne morejo biti dovoljene demonstracije, ki imajo količjak iredentistično ali žalečo vsebino. Kajti take demonstracije nas samo kompromitirajo pred svetom in diskreditirajo našo pravično stvar. Zato bi grešil vsak odgovoren činitelj, če že naprej ne prepove vsake demonstracije, ki bi mogla povzročiti intervencijo italijanskega poslanika. Ze celo velika pa bi bila krivda ministra, ki se iz bojazni za svojo popularnost ne bi upal nastopiti proti dozdevni pravici ulice. Ni naloga ministra, da išče popularnost, temveč da stori svojo dolžnost in da skrbi za blagor naroda po svoji vesti in najsi bi pri tem postal tudi nepopularen. Hvala Bogu, da imamo v našem dr. Korošču takega ministra!

Protiitalijanske demonstracije so zato skoraj vedno napačne, prav posebno pa v sedanjih razmerah, ker so čisto odveč in naravnost škodljive. Nobene potrebe ni, da bi še posebej naglaševali svoja čuvstva do našega sosedu tam preko, ker so ta čuvstva že več ko dovolj jasno in trdno zapisana v srcu vsakega Slovenca. Tu je vsaka poulična propaganda odveč.

Izkušnja pa nas uči, da so dosedaj še vse protiitalijanske demonstracije rodile vedno čisto drug uspeh, kakor smo ga pa pričakovali. Splitske demonstracije so povzročile požig Narodnega doma in vedno so bile demonstracije pri nas uvod k novemu preganjanju naših bratov. Kaj hočemo, da pride novo preganjanje nad naše ljudi, da dobe Liparski otoki nove naše žrtve?

Naš namen je bratom tam preko pomagati, ne pa jim oteževati stališča. Pomagati pa jim moremo le z mirnim delom, z disciplino in poštovanostjo, ne pa s kričanjem. Tudi mi bi bili za demonstracije, če bi bile one prirejene s takšno disciplino, da bi imponirale vsakemu tujcu in bile živ dokaz naše krepke volje in naše nacionalne discipline. Dokaz nacionalne discipline pa je tudi to, da narod odredbe svojih oblasti spoštuje, ker one reprezentirajo narod.

Edino sredstvo, da nam ne bo zasedeno ozemlje ugrabljeno tudi kulturno in nacionalno, je delo za brate. Toda samo resno in pošteno delo. Takega dela pa primanjkuje povsod in to delo pada stalno in vedno bolj. Baš na rapalski obletnici smo morali doživeti v tem oziru nad vse bolesten dokaz. Ta dan je objavil odbor podružnice Jugoslovanske Matice v Mariboru izjavo, v kateri pravi, da je v celoti odstopil, ker se je zlasti v zadnjem času pojavila popolna pasivnost vseh krogov do Jugoslovanske Matice. Tako je brez vseh olepšav razkrita vsa naša nacionalna mišerija. Na eni strani kričave demonstracije, na drugi strani vedno manjše zanimanje za resno delo. Da sledi iz tega le poguba, je jasno. To naj prevdarijo vsi tisti, ki so mislili

Vladna koalicija - najmočnejši političen činitelj

Belgrad, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Savčičeva akcija je kakor se zdi, v stadiju čakanja in je vedno bolj v ospredju dnevnih političnih razgovorov. Belgrajski listi naglašajo, da se je v zadnjih sejah vlade dokumentiralo soglasje, da četvorna koalicija najskrenejše želi, da pride do sporazuma v vseh spornih vprašanjih med Belgradom in Zagrebom. V tem oziru je v vladi popolno soglasje in tudi med člani glavnega odbora in poslanskega kluba NRS. Da je soglasje v vladi popolno, se vidi tudi iz tega, da je četvorna koalicija poslala na pogajanja samo eno osebo, in sicer predsednika vlade g. dr. Korošca in s tem mogočno poudarila zaupanje, ki ga uživa g. dr. Korošec pri vseh skupinah. V državno-pravnih vprašanjih je koalicija kompaktna. Kljub svoji ogromni premoči se je uradna koalicija ponovno izjavila za pomirljivo politiko in pokazala dobro voljo. KDK se mora ozirati na ta dejstva in ne more zahtevati političnega sporazuma izven sedanje vladne večine, ki je, dokler je tako složna, najmočnejši političen činitelj v naši politiki.

Savčić bo čakal na povrnitev Nj. Vel. kralja iz Pariza in mu obrazložil uspeh svojih prizadevanj. V nedeljo bo odpotoval v Zagreb in bo stopil v neposreden stik s KDK. Vasemu dopisniku je član vlade o sedanjem stanju Savčičeve akcije dejal, da je ni pretiravati, pa tudi ne omalovaževati. Savčić je pristal Pribečević. Za notranje pomirjenje ni glavno, kar pravi Pribečević, ampak je treba, da poda konkretne predloge Radičeva stranka, ki je predstavljatelj Hrvator. Dokler je ta pasivna, sta Savčić in Pribečević le majhna odlomka, ki ne bosta prišla v politično zgodovino.

Uradniške dnevnice

Belgrad, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Popoldne je imel finančni odbor sejo. Predsedoval je dr. Milan Stojadinović. Na dnevnem redu je bila uredba o dnevnicah. O uredbi je podal državni podtajnik daljši ekspezo. Dnevnice se povišajo za 15 dni. Za daljše bivanje na istem kraju pa se dnevnice znižajo. Če mora državni uradnik potovati po državi, posebno več kakor 15 dni, pa se nikjer ne mudi na istem mestu nad 15 dni, pa dobi večje dnevnice. Za selitvene stroške uradnikov se bo dodal poseben tarif. Zemljoradnik Vujić je govoril proti, radikal Dragomir Obradović pa za uredbo. Dejal je, da marsikdo smatra uredbo za nepopolno, da se mora uradniško vprašanje rešiti enkrat za vselej.

Poslanec Smodej pozdravlja v imenu Jugoslov. kluba uredbo in pravi, da je snov

dobro proučena. Predlaga, da se mora uredba popolniti s tem, da se zabrani vsaka zloraba. Posebno uradniki iz centrale iščejo prilike za zaslužek. V nekaterih ministrstvih zastajajo akti radi tega, ker ni v njih Slovencev. Zato kliče ministrstvo uradnike iz Slovenije. Dostikrat ti uradniki ne dobijo dnevnice, dasi zapustijo svoje rodbine. Tudi to je treba urediti. Kar se tiče stroškov za cerkvene ustanove, se mora gledati na to, da so vse veroizpovedi enakopravne, ne samo v ustavi, ampak tudi v praksi. Pozdravlja uredbo v principu in bo zanjo glasoval. Nato so govorili še Vasilje Trbić (radikal), Husein Alić (musl.). Oba sta govorila za uredbo. Finančni minister dr. Subotić je nakratko odgovoril Trbiću. Poslanec Radko Parežanin je govoril za. Nato je bila uredba v načelu sprejeta.

Seja skupščine

Belgrad, 13. novembra. (Tel. »Slov.«) Narodna skupščina je danes nadaljevala svoje delo. Predsedoval je predsednik Ilija Mihajlović. Seja se je pričela ob 10. Trajala je do pol 1. Po prečitjanju zapisnika se je javil k besedi Novica Šavljčić (zemlj.), ki je prišel med zadnjimi v skupščinsko dvorano, a kljub temu protestiral proti zavlačevanju otvoritve seje. Njegov protest seveda ni imel nobenega učinka. Zapisnik je večina odobrila.

Predsednik je prečital došla poročila narodni skupščini in poročilo odborov ter interpelacijo Nastasa Petrovića na notranjega ministra radi neredov na nekem shodu v Podgorici. Neizbežni Voja Lazić (zemlj.) je zahteval od predsednika odgovora na neki svoji interpelaciji, ki jih je vložil še pod

prejšnjo vlado. Predsednik mu je odgovoril, da mora vse interpelacije obnoviti, ker so ugasnile z 19. oktobrom.

Nato so se obravnavale nadaljnje konvencije z Madjarsko. Gozdarski minister Čeda Mihajlović je podal ekspezo. O teh konvencijah smo že poročali. Sprejete so bile z vsemi glasovi proti glasovom zemljoradnikov. Nato je bila sprejeta še konvencija o ustanovitvi dvojne obdačenja v predmetu neposrednih davkov. Konvencija o dolgovih in zahtevah v prejšnjih avstroogrskih kronah se je odboru vrnila v ponovno obravnavo.

Prihodnja seja bo jutri ob 10. Na dnevnem redu je: 1. Zakon o javnih delih. 2. Izvolitev člana v upravni svet vojne odškodnine.

Zahteve dr. Spahе

Belgrad, 13. nov. (Tel. »Slov.«) V vladni večini je trenutno aktualen spor med muslimani in radikali. Težave so nastale pri sestavi delazmožnih občinskih večin v Bosni in Hercegovini. Razen tega je tleče vprašanje velikega župana, ki da je ob zadnjih manifestacijah v Sarajevu dopustil demonstracije proti dr. Spahu. G. dr. Spaho je v imenu svojega kluba izrazil g. dr. Korošču formalen predlog, da se odstrani sarajevski veliki župan Milan Nikolić in tuzlanski veliki župan Zec, ker sta oboja s svojim delom onemogočila sporazum z muslimani in radikali v Bosni. Predsednik je radi tega konferiral z g. Vukičevićem in g. Spahom. Danes so se posvetovali gg. Vukičević, Laza Marković, Spaho in Behmen. Vlada dela na to, da se spor odstrani, ker bi lahko imel posledice za vso vladu.

Sodelovanje evr. narodov

Belgrad, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Francoski odbor za sodelovanje evropskih narodov pod častnim predsedništvom Doumerguea, predsednika francoske vlade Poincareja, predsednika senata Doumera, predsednika parlamenta Bouis-sona in Bosella bo imela 24. novembra svoj sestanek v Parizu, da se delo razvrsti in da se se posli razdelijo po posameznih evropskih državah. Na Sorbonni bo 25. novembra slovesno seja, na katero je odbor povabil dr. Lazo Markovića, bivšega ministra in narodnega poslanca, da našo državo na tej seji zastopa.

Ob izplačilu razlik drž. uradnikom

To izplačilo je sedaj, ko je sklenjeno dolarsko posojilo, gotova stvar in je njega izvršitev samo vprašanje časa nekaterih mesecev. S tem se bo vsaj deloma popravila krivica, ki se je godila državnemu uradništvu. Pravimo: vsaj deloma, ker se bodo difference izplačale brez obresti za minulih pet let in ker tistim, ki so med tem umrli, krivice ni več mogoče poravnati. In to, da je ostala država dolžna svojemu borno plačanemu uradništvu skozi vrsto let znatne vsote, spada pač med v nebo vpajoče grehe: delavcem zasluženno plačilo za drževati.

Tem večje je torej naše veselje nad tem, da je končno vendar prišla vlada, ki je vedela, kaj zahteva njena čast in ugled države, katero upravlja. Sprito tega veselega dejstva stopijo v ozadje vse rekriminacije za preteklost radi dolge dobe čakanja. Kar je bilo, je bilo! Hvala Bogu, da bo odslej drugače! Morebiti bo celo ta ali oni uradnik ob prejemu razlik rekel: Za preteklost bi bilo sicer boljše, da bi bil te razlike sprejemal sproti mesečno, za sedanjost je pa bolje, da dobim hkrati večjo vsoto denarja, s katero si že skoro nisem več upal računati, češ, da bo izplačana o svetem nikoli.

Korak, ki ga je storila vlada, ne bo koristil samo uradništvu. Lahko rečemo, da se bo večina tega denarja še isti mesec preselila v žepo — trgovcev in obrtnikov in da se bo s tem denarjem pokrili marsikak zaostanek, ki je bil enako mučen uradniku kakor njegovemu upniku. Ta denar bo torej pomenil veliko uslugo naši trgovini in obrti, ki bosta tako rekoč preko noči dobili nekaj lepih milijonov na razpolago in se poživili.

In še eni stvari bo ta odločni korak naše vlade zelo koristil: ugledu države na zunan in na znotraj. Izkazalo se je, da vlada slednjim vendar glede izplačevanja obveznosti ista morala za državo kakor za posameznika. Z izplačilom razlik je napravila naša država ogromen korak z Balkana proti Evropi! Svoje dni smo bili vajeni, da je bila država glede izplačevanja svojih obveznosti točnejša in zanesljivejša nego zasebniki. Pri državi tako rekoč nisi mogel izgubiti. Kar ti je zakon priznaval, se ti je izplačalo z vso gotovostjo. Pri nas so žal že izkušnje ob 20 odstotnih odtegljajih — poleg drugih činiteljev — to vero v državo močno omajale. Dvigati se je pa začela ta vera, ko so se s temi boni lahko plačevali davki, in še bolj se bo dvignila s tem, da se bodo izplačale difference. Lahko rečemo: s tem izplačilom razlik bo naša država moralno toliko pridobila, da bi bilo to vredno tudi neprimerno večjega denarja — ako bi se take stvari namreč dale kratko malo kupiti.

Radi tega tudi ne moremo odobravati počenjanja onih, ki iščejo pri tem posojilu dlake v jajcu in vedo naštetiti vse mogoče pomisleke proti temu posojilu. Za poštenjaka je pri tem merodajno samo tole razmišljanje: če imam poravnati dolg, ki tako rekoč vpije do neba, če vem, da pomeni odlaganje tega izplačila neprestano krivico proti upniku, ki težko čaka, potem moram dobiti posojilo za poravnavo tega dolga tako ali tako, če je v meni kaj poštenja! Vzel bom pač tisto posojilo, ki ga morem danes dobiti pod najugodnejšimi pogoji, zavedajoč se, da bi ga moral slednjim vzeti tudi pod težimi pogoji, ako je v meni kaj vesti. Vsekako gre neprimerno večja čast tisti vladi, ki je dolg poravnala, nego tisti, ki je sicer pobirala davke za zvišane uradniške prejemke, a je del teh prejemkov uradništvu ostala dolžna.

Izplačilo uradniških diferenc je državotvorno delo par excellence, ki bo po svojem učinku odtehalo nekaj vagonov navdušenih govorov in narodnih praznikov. Tega koraka je lahko vesel vsakdo, komur je bodočnost naše države pri srcu. Samo ena stvar bo morebiti temu ali onemu kalila veselje: namreč dejstvo, da je morala vstopiti SLS v vladu, da so se smeli plačati davki z 20 odstotnimi odtegljaji, in da je moral postati predsednik SLS predsednik vlade, da so se čez dolgih pet let izplačale uradnikom razlike.

Krek je nekoč rekel, da ima SLS za gotovljeno bodočnost radi tega, »ker prav dela«, oziroma toliko časa, dokler bo prav delala. »Taka stranka,« je razlagal, »more začasno izgubiti večino, toda trajno ne, radi tega ne, ker je ljudem potrebna!« Po vojni so nešteti pričakovali rapidnega nazadovanja SLS. Prišlo je pa že leta 1923 narobe. Pa ni morebiti razmah SLS po vojni dokaz, da je sedaj ljudstvu prav tako kakor nekdanj, morebiti še bolj potrebna stranka, ki prav dela?

Desetletnica avstrijske republike

Na Dunaju, 12. nov. 1928.

Danes deset let so bili zbrani vsi nemški poslanci bivše poslanske zbornice v isti dvorani gosposke zbornice i v tej prvi seji nemško avstrijske narodne skupščine — Nationalversammlung — soglasno proglasili nemškoavstrijsko republiko ter sprejeli doslej veljavno ustavo, ki jo je bil izdelal prvi kancelar dr. Renner. — Prvi predsednik narodne skupščine je bil sedanji dunajski župan Karl Seitz.

Pričetek republike sega sicer nazaj do 19. oktobra, ko so se zbrali vsi nemški poslanci bivšega parlamenta v dvorani nižjeavstrijskega deželnega zbora v Herrengasse, kjer so se že sprijaznili z dejstvom, da je razpad stare monarhije neizogiben, vspricho resne volje vseh nemških narodov, ki so proglasili načelo samoodločbe. Isto so zahtevali tudi Nemci za sebe. — Večer 28. oktobra pa je z revolucionarno silo potrgal vse vezi s staro Avstrijo in zahteval republiko. — Popoldne sem kakor po navadi sedel v svoji pisarni Osrednjega odbora za naše begunce v Bankgasse, ko sem zunaj slišal sumljivo gibanje in kričanje. Šel sem pogledat, in videl sem pravcato revolucijo. — Stisnil sem se k zidu Živnostenske banke. — Nepregledne množice so napolnile vse ulice tam naokoli. — Na balkonu deželne palače nasproti Živnostenski banki so se pojavili znani obrazi vseh znamenitejših voditeljev v parlamentu, in kmalu so drug za drugim proglasili, da tudi Nemci ne marajo ne kralja, ne cesarja, ne monarhije — živele svobodna republika Nemška Avstrija! — S tistimi izjavami vseh nemških voditeljev je bila zapečatena usoda stare monarhije. Kar je sledilo, ni mogoče popisati. Kjerkoli so množice srečale vojake ali tudi častnike in častitljive stare generale, so jim potrgali koke, karde s čepic, ako jih sami niso skrili. Ves Dunaj je kipel revolucionarnih gesel in vzklikov, pa tudi dejanj.

Drugi večer 29. oktobra smo imeli dunajski Jugoslovani svojo revolucionarno skupščino v veliki dvorani Češkega doma, kjer smo proglasili svobodno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov — takrat se je tako čitala kratka SHS — in že drugi dan so bile po vseh centralah »delegacije države SHS.« — O tistem našem delu na Dunaju bi se moglo mnogo zanimivega povedati. — Torej točno ob istem času, ko je bila v zagrebški Sabornici proglašena država SHS, smo to storili celo na bivšem cesarskem Dunaju.

Dne 12. novembra pa je dobila Avstrija svojo zakonito obliko — Republik Deutschösterreich. Po sklenjenem miru je moral atribut »nemška« odpasti.

Včeraj in danes so se vršile po vsej Avstriji velike svečanosti v proslavo prve desetletnice, najslajnejše seveda na Dunaju. — Rotovž je bil čarobno razsvetljen s tisočimi žaric v notranjosti in z metalci svetlobe, parlament z metalci svetlobe in enako ves Heldenplatz na bivšem dvoru.

Danes je imela socialna demokracija zopet svoj velik dan, ko je mogla pokazati Dunaju i svetu, kaj vse zmore in kaj na Dunaju ima v svoji oblasti. — Ob 9 je bil odkrit trem socialističnim voditeljem Adlerju, Reumannu in Reiserju poleg parlamenta na Ringu veličasten spomenik. — Ob pol desetih že so začele korakati socialistične množice tam mimo, defilirale in odkorakale v svoje okrajce. Kar zmore socialna demokracija organizacij: političnih, kulturnih, gospodarskih, sportnih itd. vse je bilo na nogah in defiliralo mimo spomenika treh svojih umrlih voditeljev.

Ob 1 popoldne pa je bila slavnostna seja Nationalrata. Dvorana je bila odičena z zelenjem, a vsi sedeži zasedeni, galerije nabito polne. Točno ob 1 so vkorakali ministri in vsi trije predsedniki. Prvi predsednik Miklas je pred radiomikrofonom začel čitati svoj slavnostni govor ob svečani tišini v dvorani. — Ta govor bo odmeval po svetu, kajti obsega veliko zanimivega za vso Evropo. In poslušalo ga je gotovo deset milijonov Nemcev, in morda na stotine ljudi drugih narodov. — Podal nam je zgodovino Nationalrata in njegova dela, omenjal čisto viharne prizore v njem, ki pa niso motili glavnega dela: obnovo Avstrije do te mere, da je danes uvaževana na vsem svetu. — Posebno je naglašal, da so bili na prvi seji danes deset let nazaj tudi zastopniki Nemcev, ki so danes ločeni od svoje nemške matere, in s povdankom je omenil tisto mejo po sklenjenem miru, ko so se tisti nemški zastopniki poslovlili od svojih tovarišev, ki so ostali v svobodni republiki Avstriji. — Na več mestih mojsterski sestavljenega govora je omenjal neomajno voljo naroda za združitev z Nemčijo. Naglasil je, kaj je narodovo zastopstvo v tem pogledu sklenilo, in kako so v Parizu drugače odločili, čemur so se morali začasno ukloniti. Toda vseh dni še ni konec in volja nemškega naroda je ostala neomajana. — Končal je s pozivom — vsi poslanci in ministri so vstali — da tu zbrani zastopniki prisegajo zvestobo republiki in narodu, zaklicali so vsi viharne Hoch, hoch, hoch, — in slavnostna seja je bila zaključena.

Govor predsednika so poslušali pazljivo in povsem dostojanstveno tudi vsi socialisti, med njimi prvi kancelar Renner, prvi predsednik Nationalrata Seitz, znani prvak Otto Bauer, podpredsednik zbornice Eldersch, tudi pri nas znani dr. Ellenbogen itd. In isto tako dostojanstveno so se razšli.

Tako se vede tudi avstrijska opozicija, ki ob slavnostnih prilikah dokumentira svojo zvestobo državi in narodu, ki ga zastopa, doku-

Boj okoli laiške zakonodaje

Pariz, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Novi Poincaréjev kabinet se bo na treh sejah bavil z vladno izjavo, ki pa bo v ostalem zelo kratka. Značilno je, da bo v marsikaterem oziru šla na roko željam, ki so bile v zadnjem času v ospredju. Tako namerava Poincaré čl. 70 in 71 finančnega zakona predložiti zbornici najprej v posveto vanje, potem ko se bo senat posvetoval o proračunu za 1929, da da nasprotnikom preboja laiške zakonodaje v zbornici še časa, proučiti zopetno pripustitev verskih redov z največjo natančnostjo. Vladni predlog bo potem zastopal Briand. Tudi v sporu s finančno komisijo zbornice hoče Poincaré popustiti, ker hoče pristati na davčne olajšave za male davkoplačevalce in na črtanje 20 milijonov iz vojnega proračuna. V vladni izjavi bo posebno obširno razmotrivano stališče k bodočim pogajanjem za revizijo Dawesovega načrta, ki ga je po možnosti pospešiti. Naglašana bo tudi potreba ureditve medzaveznih dolgov. Z ozirom na se-

stavo vlade, ki ima desničarski značaj, se v vseh krogih smatra, da bo Poincaré deloval za tem, da zbornica izglasuje oba razpita člena 70 in 71 v prvotni redakciji. Desničarsko časopisje prinaša v tem smislu obširne članke, v katerih poziva vlado, da odločno nastopi proti metodi boljše vladne parlamentarnosti, ki so jo upeljali s svojimi nastopi radikalni socialisti. Sicer je opaziti, da je popustilo prvotno navdušenje, vendar pa prevladuje odločnost v vseh krogih, ki stojijo blizu vlade. Še bolj zanimivo je dejstvo, da je celokupni javnost na strani Poincaréja in da obsoja nastan radikalov. Nekateri celo mislijo, da bo prišlo med radikalnimi socialisti do razkola in da se večji del stranke pridruži socialistom, drugi del pa zmernemu republikanskemu centru. Vsekakor bo vlada z ozirom na malo večino v parlamentu morala prestati težko borbo, dokler ne pride do stabilizacije položaja.

Prekoceanski parnik se potopil

Newyork, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Od parnika »Vestris«, ki se je včeraj potopil, so vse njegove rešilne čolne razen enega rešili drugi parniki, ki so prihiteli na pomoč. Večje število angleških, japonskih in ameriških ladij in tudi ena nemška ladija so ponoči brezuspešno iskali reševalne čolne potopljene ladje. Parnik »Vestris« je bil že v nedeljo popoldne v stiskah, ker je bil poškodovan v silnem viharju. Ob 10.15 je parnik »Vestris« oddal prve brezžične klice na pomoč, ki so ob 13.25 prenehali. Zadnja njegova vest se glasi: »Zapuščena ladja. Stopamo v rešilne čolne.« Število potnikov in ladijskega moštva znaša 383. Ladje, ki so prihiteli na pomoč, so prispele na mesto nesreče šele, ko je nastala noč. O vzro-

ku katastrofe ni pravih pojasnil. Najbrže je ladja dobila kako luknjo, katero niso mogli zamašiti. Govori se, da je bila to stara ladja, ki že skoro ni bila več sposobna za vožnje na visokem morju, ker je bila že pred tremi leti na predlog angleških ladijskih inspektorjev izločena iz rednega prometa v Indijo. Parnik je bil zavarovan pri Lloydju za samo 2.700.000 mark. Isti vihar je prevrnil tudi neko ribiško ladjo, katere moštvo, osem po številu, je utonilo. Ob 11 je došlo poročilo, da sta bili rešeni 202 osebi, dočim jih pogrešajo 136. Ameriška vojna ladja »Wyoming« je našla razvaline ladje in rešila še pet oseb, ki so bile na ladji, popolnoma izčrpane.

Nezaupnica angleški vladi odklonjena

London, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Nezaupnica, ki jo je predlagala delavska stranka radi nezadostnega pobijanja nezaposlenosti, je bila včeraj zvečer v angleški poslanski zbornici odklonjena s 321 glasovi proti 151 glasovom.

Nemški vojni minister zagrožil z demisi

Berlin, 13. novembra. (Tel. »Slov.«) Državni brambni minister Gröner je državnemu predsedniku Hindenburgu poslal spomenico, v kateri se je odločno izjavil za zgraditev oklopne križarke »A« in napovedal svoj odstop, če se to odkloni. Sodi se, da je to napravilo na centrum tolik vtis, da bo stranka glasovala za zgraditev te oklopne križarke. Zato bo najbrže socialnodemokratski predlog odklonjen.

Belgraiske vesti

V Belgradu se mudi skopljanski škof iz Prizrena g. dr. Gnidovec, ki ga je danes sprejel predsednik vlade g. dr. Korošec. Jutri bo g. dr. Gnidovec potoval v Rim.

Bolezen g. Sušnika. Kakor nam poročajo, je podpredsednik Jugoslovanskega kluba gospod Anton Sušnik težje obolel in ne vodi poslov.

Na intervencijo poslanca Skulja je poštni minister odredil, da se na pošti Dolenja vas pri Ribnici otvori telefonska govornilnica.

Zakonodajni odbor je prejel od notranjega ministra zakonski predlog o imenih.

Danes so imeli vsi klubi svoje seje, tako Jugoslovanski, muslimanski, radikalni in demokratski klub. V radikalnem klubu so nadaljevali razpravo o dalmatinskem agraru.

Vlada ima pripravljen material, kako naj se izdela socialna zakonodaja in bo najbrž kot prvi prišel v skupščino zakon o zavarovanju kmetov, kakor že imamo zakon o zavarovanju delavcev. Ravno tako bo najbrže že v kratkem predložen zakon o novelizaciji zakona o samoupravah. V kratkem pride pred narodno skupščino zakon o nujnih delih in pomoči pasivnim krajem.

Dne 24. novembra odpotuje naša socialnopolitična delegacija v Berlin. Načeljuje ji bivši minister dr. Andrej Gosar. Pogajala se bo z nemško vlado o obojestranskih socialnih in socialnopolitičnih zadevah.

Danes so se sestali delegati pokrajinskih organizacij konceptnih uradnikov pri glavnem davčnem ravnateljstvu. Slovenijo zastopa g. dr. Filip Orel. Predložili so mu spomenico za zboljšanje svojega položaja. Spomenico so oddali merodajnim činiteljem in članom fin. odbora, pred katerega pride v kratkem uredba o razvrstitvi finančnih uradnikov. Delegacija je obiskala tudi vse klube.

mentira pred kulturnim svetom svojo državotvornost in tudi sposobnost za eventualno vodstvo državnega krmila. Avstrijska socialna demokracija ve dobro: do kod sme iti v svojo opozicijski borbi. — Zato pa vlada v Avstriji v resnici duh pravega demokratizma in parlamentarizma, zato uživa Avstrija po svetu zaslužen ugled. — Zares mnogo se moremo tudi tu učiti od teh sosedov. A. G.

Atentat na latiškega predsednika

Riga, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Na vlak latiškega državnega predsednika je bil v bližini mesta Mitave poskušan atentat. Atentator je v kretnice zabil kose železa, katere pa so odkrili in odstranili, še preden je prišel predsednikov vlak. Dva mlada moška, ki sta bila prijeta, trdit, da sta hotela napasti samo navaden tovorni vlak.

Hainisch bo zopet izvoljen?

Dunaj, 13. novembra. (Tel. »Slov.«) Na konferenci načelnikov strank je predlagal zvezni kancelar dr. Seipel, da se narodni svet skliče za novo volitev zveznega predsednika na dan 5. decembra, ter je obenem sprožil tudi predlog, da se določbe ustave izpremenijo tako, da bi se mogel dr. Hainisch izvoliti še tretjič, odnosno da bi zveznega predsednika direktno volil narod in da se njegova pooblastila razširijo, tako da bi mogel imenovati ministre in razpustiti parlament. V imenu socialnih demokratov je dunajski župan Seitz odklonil direktne volitve zveznega predsednika po narodu kakor tudi razširjenje njegovih pooblastil. Njegova stranka bo sklepala o tem, ali naj se sedanji zvezni predsednik zopet izvoli.

Delovanje Etne ugaša

Milan, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Tok lave se je polagoma ustavil. Hitrost glavnega toka pod Mascalijem se je včeraj popoldne zmanjšal na en meter na uro. Tok lave pri Nunziati se je ustavil. Toda tam, kjer lava izpod zemlje na dan, se še vedno živahno premika. Profesor Ponti govori o tem, da izbruh vulkana ni več vzmirljiv ter da je kmalu upati, da bo delovanje ugasnilo. Iztekanje lave je popustilo. Površina ni več tako žareča in spodaj, kjer je lava strmo padala v prepad, se začena strjevati in bo okamenela. Samo pod strjeno površino se tekoča lava v notranjosti še nekoliko premika.

Kakšni so shodi KDK?

Zelo so vabili po »Jutru« in v drugih listih na shod KDK v Prevalje in da bi bilo ljudi tem več, je prišel na shod še g. Pucelj, najnovejši elegantni članek »Jutra«.

In uspeh? Kakor da bi ga naročil g. dr. Žerjav.

Na shod je prišlo celih 26 pristašev KDK in preko 100 socialistov. Po programu in brez efekta je govoril g. Pucelj, ki misli še vedno, da on pridobi na veljavi, če razlaga ljudem, da se z g. Korošcem ne razume, proti programu, a z uspehom pa je govoril socialist g. Möderndorfer, kajti za predsednika shoda je bil izvoljen socialist.

Polpolna pa je bila polomija KDK, ko je bila sprejeta socialistična resolucija, ki se glasi:

»Končno izjavljamo, da ne verujemo v iskrenost meščanskih strank, ker so vse meščanske stranke — opozicijske kakor vladne — že nešteto krat dokazale, kadar koli so bile na vladi, svojo nesposobnost in dovedle tako državo v sedanje brezupno stanje. Zato ne verujemo v iskrenost KDK in smatramo, da je boj dveh meščanskih grup edino le boj za korita.«

Kdo je kriv krvavih demonstracij?

NEPROSTOVOLJNO, A TOČNO PRIZNA-NJE »JUTRA«.

Kdo je kriv včerajšnjih krvavih demonstracij v Ljubljani? Tako se sprašujejo ljudje, a točnega odgovora ni slišati. In vendar je ta na dlani in ni treba drugega, ko pogledati poročilo »Jutra« o shodu in o demonstracijah.

Že podnaslovi povedo vse, »Klerikalni govorniki so se odpovedali besedi«, pravi en teh podnaslovov. Grda neresnica, ki je iz poročila samega vidna, ker niti »Jutro« ni moglo docela premolčati dr. Rožičevega govora, tako odličen je bil ta govor po vsebini in obliki.

Potem zopet debelo tiskano: »Po nalogu notranjega ministra...« Vedo gospodje nad vse dobro, da bi bil notranji minister neodpustljivo kriv, če bi dopustil, da bi ulica diktirala naše odnose za Italijo. Ampak, kdo bi potem hujskal, če bi bila resnica povedana? In vendar je bil pondeljski shod vsenaroden shod in so torej vse stranke dolžne, da ne dajo niti najmanjšega povoda za strankarske konflikte. Pa kaj briga vse to »Jutro«, kadar se mu obeta strankarski uspeh.

In nato drugi podnaslov po vrsti: Prvi spopadi na Kongresnem trgu. — Burno razpoloženje v unionski dvorani. — »Eno smo, v ljubezni složni. — Primorje — naše Kosovo. (Edina podnaslova, ki dokazujeta vsenarodno manifestacijo. A potem zopet drugi): Ponosni naskok policije. — S sabljo po glavi. — Intervencije župana dr. Puca. — Manifestacije se nadaljujejo. — Policija strelja v množico. — Zakaj je policija streljala? — Intervencije poslancev dr. Žerjava in dr. Kramerja.

Upoštevajte že ves ton poročila, vse neizmerno veselje, da je mogoče udariti po »klerikalcih«, pa si bo vsak trezen človek na jasnem, kje je pravi vzrok ljubljanskih demonstracij. Če pa komu še to ne zadostuje, pa ga bodo spametovali z neverjetno vestnostjo v »Jutru« zabeleženi klici: »Dol s Koroševim režimom! Fuj tak režim! Živele svobodno izražanje misli!«

Karte so tako odkrite in vsenarodna manifestacija je bila uporabljena v strankarske namene. Gospodje so pač že brez vseh argumentov in zato so se zatekli za pomoč ulice. Ta naj bi delala mesto njih in razburjena masa naj bi dala zopet nekaj kredita stvari, ki je vsled svoje idejne revščine vsak dan slabša. Tak je račun in tako ga je razkrilo »Jutrovo« poročilo.

Naj pa ne mislijo gospodje, da je s tem rečena tudi zadnja beseda, ker nobene špekulacije s splošno narodnimi zadevami ne bomo trpeli. Kdor ne zna izpolniti obveznosti, ki mu jih splošna narodna prireditelj nalaže, ta se iz nje izključuje, oziroma ga bomo mi iz nje izključili. O tem se bodo gospodje že še lahko prepričali!

Akademska mladina protestira

Sinočnji žalostni dogodek so izzvali med našimi akademiki upravičeno ogorčenje. Ko je ona sinočnja manifestacija in s tem dala duška svojim vedno čistim rodoljubnim čustvom, so se v njene vrste vtihotapili razni temni elementi, naročeni od ljudi, ki jim ne gre za splošen blagor, za narodne interese, marveč je njihova prva skrb, da izkoristijo vsak moment za svoje cilje. Še bolj žalostno je pri tem to, da so tudi s strani onih, ki bi morali čuvati ugled države, prišli do izraza ljudje, ki morajo spadajo med agitatorsko četo SDS, nikakor pa ne v naše urade. Mi pozivamo odgovorne faktorje, da si ogledajo delovanje nekaterih svojih organov in jih z ozirom na njihova delovanja primerno nagradijo.

Akademska omladina se je povodom teh dogodkov zbrala snoči ob pol šestih v avli in imela protestno zborovanje. Ker se tu niso mogli utihotapiti plačani agenti, je zborovanje poteklo dostojanstveno, kakor to dolikuje akademikom. Govorniki so bili stvarni in njihovi navdušeni govori so našli krepkega odmeva v srcih tovarišev, ki so jim burno in živahno pritrjevali. Izraz tega njihovega razpoloženja so tudi sprejete resolucije, nakar so akademiki v lepo organiziranem sprejedu dostojanstveno manifestirali po glavnih ulicah naše prestolice ter se konečno vrnili na vseučilišče. Ves čas spreveda so padali vzkliki, ki razodevajo globoko ljubezen naših mladih do zaslužjenih bratov. Pele so se rodoljubne himne, mir in red sta bila vzorna.

Ta manifestacija je napravila najlepši utis in naj bi naš akademiki mladini bila za bodočnost dober nauk, da se izogne vsemu, kar bi znalo škodovati njenemu dostojanstvu in ugledu.

Iz časopisov

Spor vsled grba je nastal, kakor poroča »Straža« v osiješki oblasti med HSS in SDS. Radičevci so predložili načrt, ki ima čisto hrvatski značaj, čemur so se uprli Srbi, pristaši SDS. Ker ni moglo priti do kompromisa, je bilo to vprašanje odloženo do 20. t. m., ko se ima rešiti še drugo sporno vprašanje, če se namreč na oblastnih poslopih razobeši poleg hrvatske tudi srbska zastava. »Straža« poroča nadalje tudi o raznih drugih nesoglasjih v vrstah KDK. Ta nesoglasja pa so povečini osebnega značaja.

Novosadska vremenska napoved. Za celo državo: Večinoma vedro. Ponekod malo oblačno. Zjutraj megla. Temperatura bo ponoči padla. Posebno v severnih krajih.

Dunajska vremenska napoved: Mirno, mило vreme bo trajalo dalje, v mnogih krajih bo višinska in dolinska megla.

Sve1 v slika6

Begunci iz Nunziato na potu z vsem, kar so mogli rešiti pred lavo.

Razvaline Mastalija, ki ga je zalila lava.

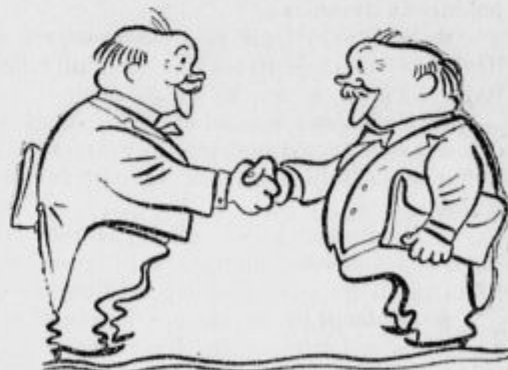
Adam Stegerwald, bivši nemški ministrski predsednik, sedaj predsednik Zveze vseh nemških kršč. strokovnih organizacij, ki v sedanjem ogromnem izporu v Porenju odločno zastopa delavske interese.

Josip Joss, nemški katoliški delavski voditelj, poslanec in časnikar, je praznoval 13. t. m. svoj 50. rojstni dan. Zdi se, da bo Joss prevzel v predsedstvu Centruma mesto bivšega državnega kanclerja dr. Marxa. Posl. Joss vodi v Centrumu takojmenovano levo krilo.

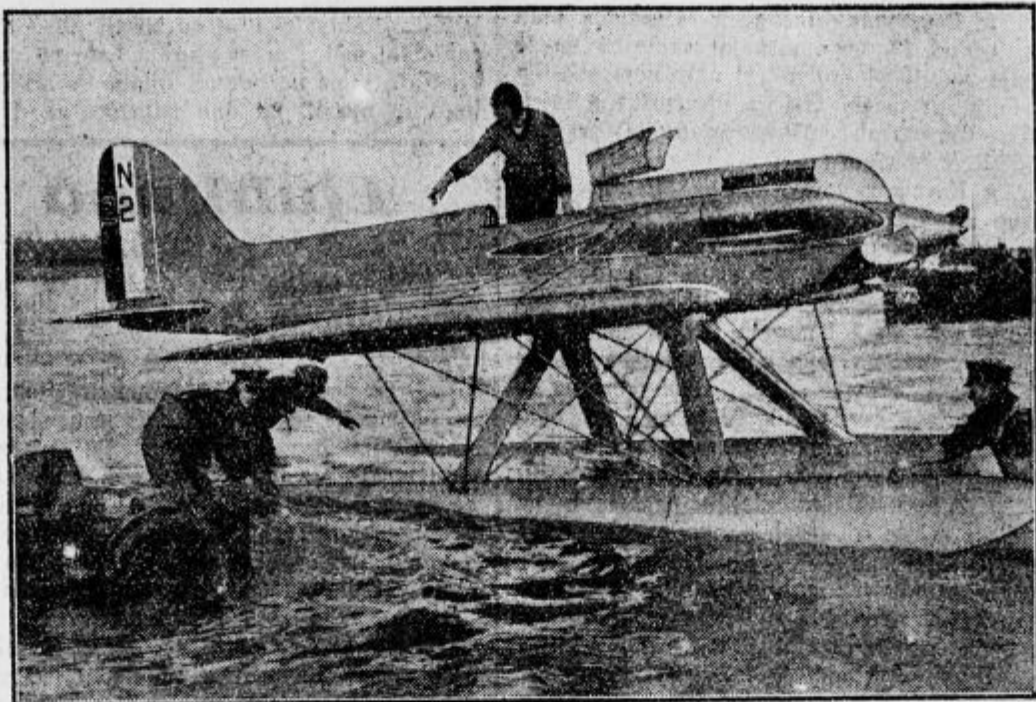
Dr. Michael Hainisch, 70 letni avstrijski zvezni predsednik, ki bo prihodnje dni najbrže še tretje izvoljen za predsednika. V to svrhu bo treba izpremeniti tostavno ustavno določbo, ki dovoljuje le dvakratno zaporedno izvolitev enega ter istega predsednika.

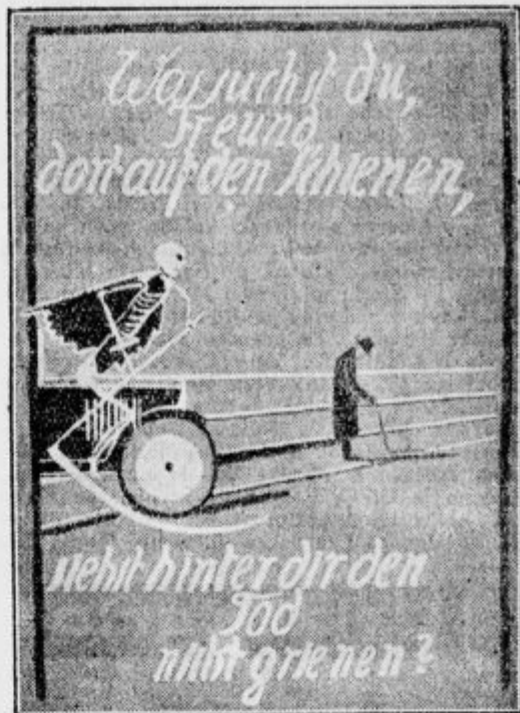
Odstopivši gospod Poincaré novoimenovanemu ministrskemu predsedniku Poincaré-ju: »Prisrčno čestitam, gospod naslednik!«

Kapitan Campbell, ki je ustanovil svetovni rekord 331 km na uro, a hoče sedaj ta rekord pobiti z novim na vozilu poldrugliterskega vozila. Njegov sinko, kot kaže slika, ne bo padel daleč od jablane.

Angleški letalski poročnik D'Arcy Greig je na povodnem letalu »Supermarine Napier« dosegel po-prečno brzino 514 km na uro in s tem potolkel dosednji svetovni rekord majorja Bernardija.

Plakat ljudskošolskega učenca, ki je dobil nagrado pri berlinskem natečaju za načrte, po katerih napravijo plakate, ki naj opozarjajo pasante na nevarnosti cestnega prometa.

Max in Alex Fischer:

Najmanjši rekrut na Francoskem

(Konec.)

Hyacint je dobil že trikrat nahod. Vendar pa ni hotel zrasti niti za centimeter. Nekega popoldne, ko so obdelovali polje, se je strl plug. Oče Macheux se je čutil primoranega, da je poslal Jean-Baptista kupiti nov plug v glavni kraj okraja.

Jean-Baptist je taval po ulicah malega mesta. Nad nekimi vratmi je zagledal tablo z napisom: »Doktor zdravilstva«. Parkrat je šel pred hišo gor in dol in nikoli se ni upal prestopiti praga. Končno se je vendarle le opogumil:

»Poslušajte, gospod doktor... Imam malega brata, ki ga imam zelo rad. Kaj naj storim, da bo začel rasti?«

»Nič ne moreš storiti, moj dragi. Prav nič, absolutno nič!«

»Prišel sem Vas vprašal za svet. Ker smo se z očetom in materjo že večkrat o tem posvetovali.«

»Ne, prijatelj moj, sredstva ni za to nobenega. Do sedaj ni veda iznašla še nikakšnega načina v dosegu takega uspeha. Nekateri inozemski veščaki sicer trdijo, da se s švedsko telovadbo dosežejo nekateri uspehi, zakaj ta je sestavljena iz vaj, pri katerih se mora telo raztezati. V resnici pa ne verujem prav nič na te razne sisteme.«

»Raztezovanje? Kaj pa je to?«

»Raje se ne spuščam v tehnično razlaganje: slabo bi me razumeli. In potem so neobhodno potrebni posebni aparati. Končno, počakajte, moj dragi, predstavljajte si na pri-

mer, da se skuša podaljšati nožna materija s tem, da se metodično raztezuje... V ostalem pa je to zelo delikatno in težko izpeljivo.«

Dve uri nato je Jean-Baptist, ko se je vrnil domov, opazil Hyacinta, ki se je ravno pripravil, da zleze na pod. »Pedenj-možek« je že stopil na peti klin lestve, ko je zavpil za njim Jean-Baptist:

»I, čemu neki?«

Jean-Baptist mu je razložil.

»Glej, rad bi stavil s Teboj. Ti vidiš pač osmi klin, ki je v višini Tvojih rok? No, stavi dva okrogla, da se boš zamen držal, če Te bom vlekel za noge; primoran boš, da izpustiš.«

Celih pet minut je Jean-Baptist z vso svojo težo vlekel za Hyacintove noge, Hyacint pa ni izpustil.

Tekom celega meseca junija ni prenehal Jean-Baptist izzivati tovariševega samoljublja. Noben obiskovalec ni mogel priti v hišo, ne da bi mu izjavil:

»Hyacint ni sicer velik, toda precej močnejši je, kot bi človek mislil.«

Ponosen na pohvalo svojih atletskih zmognosti je Hyacint hitro pristavil:

»Vi mi tega ne verjamete?... Pa je vendar le res... Kadar se prijemljem za lestvo z rokami, me Jean-Baptist, čeprav je čokat, lahko vleče, kolikor hoče, vendar me ne more odtrgati... Če ne verjamete, pridite pogledat...«

Proti koncu junija je moral Hyacint ponavljati to vajo večkrat na dan tako, da so se mu na rokah napravili že debeli žulji. Zrastel pa ni niti za palec.

»Strela božja!« je kletel Jean-Baptist, »iz česa je neki narejena ta mreina? Če bi bil tudi iz železa, bi ga gotovo že zdavnaj podaljšal!... Če bi ga tolkel po glavi, mogoče,

da bi ga nekoliko stlačil. Kar pa se tiče tega vlačjenja za Hyacintove noge, se mi vse tako zdi, da ga ne bom nikoli napravil večjega in primejdnaj, da je boljše, da ta posel opustim.«

*

Meseca julija je napravil Jean-Baptist ti-soč novih poskusov. Pa niso imeli nobenega uspeha. Pedenj-človek je nadalje vztrajal pri svoji velikosti.

Začetkom avgusta se nekega jutra Hyacint ni prikazal v hiši. Jean-Baptist je šel poizvedovat. Pa je čul, da je bil Hyacint precej resno zbolel: huda vročica ga je priklenila na postelj.

Tri tedne na to, ko se je vrnil Hyacint zopet na delo, je bil vidno potr.

»Kaj pa ti je vendar?« ga je vprašal Jean-Baptist.

»Nič, nič mi ni.«

Ko si ga je bil natančneje ogledal, je Jean-Baptist nakrat vzkliknil:

»Za božjo voljo! Glej no, ali ne sanjam! Ti si zrastel, dečko?... Pri moji veri, da si zrastel!...«

»Res je, zrastel sem.«

»Je-li to pa tudi res? Ali se mogoče ne šališ?«

»Res je, res. Sedaj merim 130 centimetrov.«

»Ah! Ubogi dečko! Veruj mi, da me to radi Tebe prav žalosti!...«

Hyacint je zrastel! Meril je 130 centimetrov!... Vseeno pa se Jean-Baptist še ni upal veseliti se.

»Ti presneta reč,« je modroval, »1 meter 30, to še ni višina gore! Ta nepridiprav je kljub temu v stanu ostati to in leto kasneje najmanjši!...«

Pa Jean-Baptistove bojazni so se kmalu razpršile. Od 130 centimetrov je dejansko Hyacint prišel meseca oktobra na 136. Od 136 je poskočil v decembru na 143. Ljudje, ki začno kasno rasti, rastejo tem odločneje. Narava se je oddolžila. Z uprav vrtoglavo naglico je Hyacint dohiteval svojo zakasnelo rast. Rastel je in rastel... Prav gotovo bi ga lahko videli, kako raste, če bi imeli to potrpljenje, da bi ga nepremično gledali štiriindvajset ur.

Meseca januarja 1906 je Hyacint žalostno naznanil Jean-Baptistu, da se je njegova postava iznova zvečala za nekaj centimetrov. V februarju je potožil Hyacint Jean-Baptistu med razgovorom, da so odslej splavali njegovi upi po vodi. — V januarju in februarju ga je Jean-Baptist tolažil:

»No kaj! Kaj se boš razburjal, dečko: Nimaš li dobrega poklica? Nisem li jaz tudi hlapec? Sem li nesrečen za to?... Saj si vse prisluzimo, kar potrebujemo. Kaj bi bil za to nesrečen!«

Marca meseca, ko je Hyacint v drugič stopil pod vojaško merilo pred naborno komisijo, ga je ta zopet zavrnila. Vseeno pa ni bil zavrnjen zaradi tega, ker bi mu morda manjkalo petnajst, deset ali dejansko pet centimetrov, manjkalo mu je samo še en centimeter, en sam centimeterek, zakaj meril je 1 meter 54.

No, pa kaj mislite, da je nehal rasti Hyacint v mesecih april, maj in junij? Kaj še! Nikakor ne. Le Jean-Baptist se za to ni več brigal.

Ne da bi polagal na to kako važnost, je ugotovil tri mesece kasneje, da je Hyacint dosegel normalno višino 1 metra 62. Tri mesece nato je Hyacint meril 1 meter 69 in s tem že prerastel Jean-Baptista. Po nadaljnjih treh mesecih je mogel Hyacint z višine svoje veli-

Kaj je novega

Koledar

Sreda, 14. novembra. Jozafat Kunčević, Serafion. — Jutri: Leopold.

Osebnosti

★ † Župnik v p. Josip Kos. V ponedeljek zvečer je na Jesenicah na Gorenjskem nenadoma za srčno kapjo umrl ondaj bivačji vpo-kojeni župnik Josip Kos, star 67 let. Pokojni je bil rojen v Žabji vasi pri Novem mestu dne 6. novembra l. 1861., v mašnika pa je bil posvečen po tretjem letu bogoslovja dne 25. ju-lij 1885. Naslednje leto je bil nameščen kot kaplan v Stari cerkvi pri Kočevju, od koder je šel Farar ob Kolpi in potem v Toplice. Leta 1890. je prišel kot župnik na Sela pri Šum-berku na Dolenjskem, kjer je služboval 17 let. L. 1907. je namreč stopil v pokoj in se naselil najprej na Dunaju, pred vojno pa je prišel na Jesenice. Tu je tudi kot vpojojenec vršil prav do zadnjega vse dušnopastirsko delo z veliko vnemo in poštrevnostjo. Jeseničani ga bodo močno pogrešali. Pogreb je danes do- poldne na Jesenicah.

★ Strokovni izpit za I. kategorijo z od-ličnim uspehom je napravil v Belgradu Egon Bayr, finančni koncipist v Ljubljani.

★ Upokojena sta Adolf Sadar, upravnik drž. vzgajališča v Ljubljani, in Franica Klara Vrhunec, učiteljica na drž. zavodu za slepe v Kočevju.

★ Premeščen je po službeni potrebi Ivan Batagelj, geometer pri direkciji katastra v Ljubljani h katastrski sekciji v Bitolju.

★ Diplomirali so za inženjerje-arhitekto na ljubljanski tehniki gg. Burger Jože iz Ribnice, Pengov Ivan iz Ljubljane in Strenar Maks iz Trsta.

★ V naše državljanstvo so sprejeti Ludo- vlik Armbruster, žel. nadrevident iz Maribora; Ana Frankovič, učiteljica iz Sv. Florijana, in Ivan Lejt, mehan. p. t. tehn. sekcije iz Pod-gorice.

★ S pošte. Napredovali so: za pisarja I-8 Dragoslav Stanojevič, priprav. I-9 na ravnatel- stvu; za čuvarja t. t. l. v 2. skupino zvan. Iv. Jan- čar pri ter. t. t. teh. odseka v Mariboru in zvan. v 3. skupino Jože Kužnik pri ter. t. t. teh. odseku v Ljubljani, oba služitelja 2. skupine. — Dnevni- čarji po čl. 306 fin. zak. so postavljeni za služitelje v 2. skupini: Iv. Mavec in Iv. Glisnek na ljubljanski gl. pošti, Fr. Grintal in Rudolf Paljavic na ljub- ljanski kolodvorski pošti, Pavel Primar, št. Kobal in Ant. Šulc na mariborski kolodv. pošti pa Ant. Kastelic na ravnateljstvu. — Za dnevničarje so nastavljeni: Iv. Pistotnik pri Sv. Pavlu blizu Pre- holda, Fr. Sterle pri Devici Mariji v Polju, Pavla Ruhekova v Čakovcu in Rudolf Mechora v Bo- hinjski Bitrici. — Za pogodbenega poštarja je na- nastavljen Karel Kupfer v Cirkovcih. — Preme- ščeni so: pb. ur. II-3 Vida Modičeva iz Celja za upravnico v Medvode, Justina Marušičeva iz Ži- rov v Ljubljano, Fr. Turk iz Ljubljane v Laško, Pavla Jarbova roj. Zajčeva iz Maribora v Celje, Ana Zorčeva iz Murske Sobotice za upravnico v Brezno in Ottilija Kambičeva iz Rogoške Slatine na ljubljansko gl. pošto; pb. ur. II-4 Anica Pirčeva iz Rogatca na ljubljansko gl. pošto, Marija Mra-

kova iz Maribora na ljubljansko gl. pošto, Ivana Krošova iz Velikega Bečkereka v Konjice in Iv. Radič iz Maribora v Zagreb; pb. ur. II-5 Karolina Kuraltova iz Mengša na ljubljansko gl. pošto; telef. III-3 Ljudmila Bajčeva iz Sodražice v Stari trg pri Rakeku, Reška Radovanova iz Krmelja v Novo mesto, Pavla Štokova iz Slatine-Radencev v Mur- sko Sobotu in Berta Topličeva iz Meže v Sloveni- gradec; priprav. III-4 Natalija Kosutičeva iz Do- brne v Belgradu in dnevničarka Albina Arkova iz Ribnice na Dolenjskem v Sodražico. — Iz službe so odslovljeni dnevničarji: Vladimir Weingerl v Rogoševcih, Marijan Kraut na mariborski kolodv. pošti, Fr. Trontelj v Strnišču in Alojzij Lokajner v Krškem. — Strokovne državne izkušnje za II. kategorijo so napravili tile pb. ur.: Joško Čuček, Regina Prusnikova, Antonija Cvarova, Roza Smr- dujeva, Marija Koceljčeva, Angela Novakova, Ana Kosova, Karla Kuraltova in Ivanka Bezljajeva.

Ostale vesti

★ Cenj. naročniki, ki imajo kaj zaostanka na naročnini, so prejeli te dni opomine s po- ložnico z natančno označbo, dokle imajo po- ravnanano naročnino. Opozarjamo jih tem po- tom, da zaostali znesek takoj poravnajo, ker bi jim sicer prihodnji teden ustavili daljše pošiljanje lista.

★ Kaj pa naj to pomeni? V St. Ilju v Slov. goricah se je otvoril v nedeljo dom »Südmarke«, ki se je bil ob prevratu zaprl. In otvoritvi so prisostvovali bojda visoki gos- podje.

★ Volitve v okrajne zastope in okrajne cestne odbore. Te dni so se okrajnim zastop- om oz. okrajnim glavarstvom, kjer okrajni zastopi še ne obstojajo (Prevalje, Prekmurje in Medjimurje) dostavili obrazci kandidatnih list za volitve v okrajne zastope (okr. cestne odbore). Po uredbi jih morajo okrajni zastopi (okrajna glavarstva) pred oddajo posameznim strankam opremiti s svojim uradnim pečatom ter na glavi napisati polni naslov okrajnega zastopa (okrajnega glavarstva). Obrazci za kandidatne liste se dobijo pri okrajnih zastop- jih (okr. glavarstvih) proti določeni odškod- nini. Kandidatno listo je vložiti v šestih izvo- dih, in sicer en izvod v originalu, pet pa v prepisu.

★ Razpisane službe. V Uradnem listu št. 106 od 13. novembra je razpisano mesto vodje zemljiške knjige pri okrožnem sodišču v Celju in mesto višjega pisarniškega ofi- ciala (odnosno pisarniškega uradnika) pri okr. sodišču v Mariboru.

★ Kavcije za lovske zakupe. Ministrstvo za šume in rude je odredilo, da se morajo lov- ske kavcije ne glede na to, v kakšni obliki so bile položene, založiti pri davčnih uradih, ker imajo značaj zasebne lastnine, ne pa značaj jav- nega fonda, in ker morajo biti okrajnim gla- varjem stalno na razpolago za primer, da bi se kršile lovske pogodbe. S tem odlokom je razveljavljena odredba, ki jo je bilo imenova- no ministrstvo izdalo 31. marca t. l. br. 12.742, po kateri so se morale lovske kavcije polagati pri davčnih uradih v državnih papirjih in na podlagi katere so nekatera okrajna glavarstva odredila, da je lovske kavcije, ki so bile nalo- žene v hranilnicah, tam dvigniti in denar od- dati Državni hipotekarni banki.

★ Žrtev igralske strasti. Pred vojaškim so- diščem za častnike se je te dni zagovarjal po- ročnik Milan Danilovič iz topničarskega polka v Debru. Dne 2. avgusta 1926 je Danilovič prevzel službo inspekcijskega častnika v svoji

diviziji. Dan kasneje so ga neki finančni urad- niki pregovorili h kartaški igri. Poleg lastnega denarja je imel pri sebi še 1440 dinarjev za plačo vojakom svoje baterije in 850 dinarjev, ki so mu jih izročili štirje vojaki, naj jih hrani. Pri kartah pa je izgubil prav ves denar. Ko se je zavedel, mu je bilo jasno, da se ne more vrniti v vojašnico in je pobegnil v Albanijo. Po več mesecih se je prijavil tam našim diplo- matskim oblastem in jih prosil, naj ga pošlje- jo v Jugoslavijo. Pri razpravi je Danilovič vse priznal. Bil je obsojen na dvajset mesecev ječe, na izgubo državljanške časti za leto dni in na izključitev iz armade.

★ Avtomobilska nesreča. V Sremski Mi- trovici se je pripetila huda avtomobilska ne- sreča, ki bi se mogla še hujše končati. Neki kmet se je vračal z vozom, s hčerko in njenim otrokom domov. Na cesti je hčerka v temi nekaj opazila pred seboj. Vrgla je otroka v mehko blato, nato pa sama skočila z voza in s klicem opozorila očeta, da nekaj vidi. V naslednjem trenutku je prišlo do trka z avtobusom. Pri nesreči je bil konj ubit, kmet hudo ranjen, voz pa popolnoma razbit. Do nesreče je prišlo radi tega, ker na avtobusu ni bilo luči.

★ Trije roparji pobegnili. Iz sodnijskih zaporov v Velikem Bečkereku so pobegnili trije zločinci, med katerimi je tudi Svetislav Marinac iz Kumanovega, ki je lani ubil na cesti svojega najboljšega prijatelja in ga oropal. Radi tega je bil obsojen na smrt. Marinac je z dvema svo- jima tovarišema odšel v kaznišniško delavnico. Ker jih pazniki niso spremljali, so skočili skozi okno na dvorišče, skočili preko ograje na dvo- rišče bližnje cerkve ter skozi cerkev pobegnili. Njihov beg je opazil le cerkveni sluga, ki je to prijavil oblastem. Orožniki so pobege zločince pričeli zasledovati, vendar pa se jim še ni po- srečilo, da bi jih ujeli.

★ Huda nesreča delavca v Sarajevu. V Sa- rajevu se je pripetila te dni huda nesreča. Dva delavca sta peljala visoko naložen voz drv. Pred vhodom v ulico Franja Jukića se je zlo- milo eno kolo in drva so se prevrnili ter enega delavca zasula. Čeprav so ljudje takoj priskočili na pomoč, vendar so izrekli delavca mrtvega, kajti drva so mu zdrobila prsni koš.

★ Nesreča ali samoumor v liftu. V Za- grebu se je na zagoneten način ponesrečil v nedeljo zjutraj natakarski grajski kletnik Ivan Blažič. Prebivalci hiše so slišali ob 2 zjutraj zamolkel padec na stopnicah, nato pa vzdih- vanje in klice na pomoč. Ljudje so takoj pri- tekli in opazili na dnu odprtine za dvigalo

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nočno službo vršita Bohinc na Rimski cesti in Leustek na Resljevi cesti.

○ Po ponedeljkovih demonstracijah. Vče- raj je policija raziskovala, kdo je prvi povzro- čil žalostne izgrede v ponedeljek zvečer na ljubljanskih ulicah. Po izpovedi stražnikov je prišlo do prvega spopada takoj po zborovanju v unionski dvorani, ko se je masa demon- strantov vsula po Miklošičevi cesti navzdol proti Marijinemu trgu. Tu je stala šibka četa stražnikov. Na čelu demonstrantov je nosil mlad akademik zastavo, na kateri je bil pri- trljen lepak Jugoslovanske matice, ki ga je policija prepovedala. Ta lepak so hoteli straž- niki zapleniti, s tem pa so vzbudili odpor množice, ki je navalila na stražnike. Ti so se poslužili najprej pendrekov — del množice je prišel bežati — del množice pa se je upi- ral. Akademik Kerin se je branil izročiti po- liciji lepa in tu ga je eden stražnikov opazil s sabljo po glavi in ga lahko ranil. Demon- stranti so se nato razkropili po raznih ulicah, največ pa jih je navalilo na lokal Cosuliche- vega zastopstva na Miklošičevi cesti. Ta lokal so stražili štirje stražniki, ki so po daljšem času dobili ojačenja, demonstranti pa so nava- lili na stražnike s kamenjem. Stražnik Med- vešek je bil pri tem hujše ranjen s kamnom v brado. Trije drugi stražniki so bili lažje ra- njeni v spodnje dele telesa. Straža se je nato poslužila revolverjskih strelcev. Od demon- strantov je bil lažje ranjen v nogo trgovski pomoč- nik Janko Popovič. Policija je aretirala nato tri demonstrante in sicer Marka Trampuša, Silvestra Marchiottija in Dušana Rejo, eden demonstrant pa je bil ovađen. Vsi trije areti- ranci so bili včeraj izpuščeni. Včeraj zjutraj je imel akcijski odbor akademske podružni- ce Jugoslovanske matice sejo. Sklenjeno je bilo, da protestira proti postopanju policije z akademiki in je jurist Iskra tudi bil sprejet pri velikem županu, kateremu je sporočil pro- test mladine. Za zvečer je odbor sklical pro- testno zborovanje mladine na univerzi.

○ Orlovski akademija. V soboto zvečer ima v Ljudskem domu agilni odsek akademskega Orla svojo letno akademijo z izbranim sporedom (glej pod »Naše dijaštvo«). Kdor je videl korajžje fantov in točke, ki so kvalitetno na višku, ne more izreči drugega, kakor: Ko- mur je pri srcu naša mladina, kdor hoče vi- deti pozitivno delo fantov-Orlov in preživeti lep večer, ta ne bo manjkal v soboto zvečer v Ljudskem domu. Predprodaja vstopnic v Unionski trafik.

○ Problem katoličanstva v sodobni kul- turi je tema, v kateri bo govoril g. prof. dr. Či- bej na sestanku Slov. kat. akad. starešinstva, ki se vrši v četrtek, dne 15. t. m. ob 8 zvečer

Danes ob 4., 7. in 9. uri.
KRALJ KRALJEV
Spomenik filmske umetnosti:
Hitite, da ne zamudite si ogledati to res veli- častno filmsko delo!
Samo še kratek čas!
Kino „LJUBLJANSKI DVOR“
Telefon št. 2730

ležati hudo ranjenega Blažiča. Po lestvi so Blažiča izvlekli iz odprtine in ga prepeljali v bolnišnico. Blažič je ali pomotoma stopil v tretjem nadstropju v odprtino, misleč, da je dvigalo zgoraj, ali pa je namenoma skočil 18 metrov globoko, da bi izvršil samoumor. Za to govori dejstvo, da Blažič kljub temu, da je bil pri zavesti, ni hotel dati nikake izjave. Njegovo stanje je zelo resno.

★ SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRU- ŠTVO V LJUBLJANI vabi na izredni občni zbor, ki se vrši 15. novembra 1928 ob pol 17 na kirurškem oddelku splošne bolnice v Ljubljani. Dnevni red: a) čitanje zapisnika; b) izprememba § 2. društvenih pravil; c) slu- čajnosti. Za primer nesklepnosti velja dolo- čilo poslovnika. 2. Na mesečno zborovanje dne 15. novembra 1928 ob pol 18 istotam. Pre- dava in mikroskopično demonstrira asistent okulističnega oddelka g. dr. R. Bassin: Tra- hom.

★ UREJENA PREBAVA IN ZDRAVA KRI se doseže z dnevno uporabo pol čaše naravne »Franz-Josef« gretnice. Strokovni zdravniki za motenja v prebavi hvalijo »FRANZ-JOSEF« vodo, ker pospešuje delovanje želodca in črev, poživlja menjavo snovi, osvežuje kri in omi- ljuje razdražljivost živcev. Dobiva se v lekar- nah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

★ NOGAVICE, rokatice in pletenine se dobe v veliki izbiri pri terdki Prelog, Ljublj.

★ PLAŠČKE otroške in dekliške, le du- najski kroj, nudi ceno Kristof-Butar, Stari trg 9.

★ KLOBUKE popravlja, čisti, barva, lika, preoblikuje Mirko Bogataj, Stari trg 14.

DOBER SPOMIN

je zlata vreden. To vedo najbolj oni, ki se spominjajo, če nameravajo kupiti oblačilne predmete, na trdnico Drago Schwab, Ljubljana, ki je najcenejša.

Volitve v SSLU

Deset let svobode je za nami, deset let novega trpljenja in nesvobode naših tužnih bratov in sestra — zato nam dvakrat bratov in sestra — je z nami, tovariši! Desetletnica naše univerze pa je pred nami. In ko začne- njamo v SSLU to jubilejno leto — z veselim in težkim srcem — zahtevamo predvsem:

slovensko univerzo,

trdno, močno, vedno močnejšo, mogočnejšo, mogočno tako, da bo segla tudi do src vseh naših trpečih bratov in sestra ter jim bo ka- kor žareč svetilnik, poln utehe in moči na njih viharnem potu do svobode in — življenja! Svetilnik njim, v polno moč in rast nam sa- mim, do popolne svobode celokupnega slo- venstva vsem!

SLOVENSKA LISTA: A.

v dvorani Akad. doma. Ker je vprašanje zelo zanimivo, vabimo vse člane in prijatelje, da pridejo h predavanju. — Odbor.

○ Cecilijino društvo za stolno župnijo sv. Nikolaja v Ljubljani priredi na god sv. Ce- cilije v četrtek 22. novembra ob pol osmih zvečer v stolnici cerkveni koncert. Spored ob- stoji iz izbranih orgelskih in pevskih točk. Poleg Rheinbergerjevega izredno melodičnega orgelskega koncerta v G-molu, ki ga bo z orkestrom izvajal ravnatelj stolnega kora g. Stanko Premrl, vodil pa višji kapelnik dr. Josip Cerin, bo druga najbolj pomembna in veličastna skladba tega cerkvenega kon- certa Credo iz Hochreiterjeve pri nas še ne izvajane, Cecilijinu društvu za ljubljansko škofijo posvečene latinske maše v čast Kri- stusu Kralju. O ostalih točkah sporeda še spregovorimo. Vstopnice za cerkven koncert po 20, 15, 10, 5 in 3 Din bodo od četrta dalje na razpolago v Jugoslovanski knjigarni.

○ Ljubljanska sodalيتa se snide danes ob 17 v semeniški kapeli in dvorani. Poroča g. kano- nik A. Stroj o »važnih naročilih v okrožnicah sv. očeta Pija XI.« — Predsednik.

○ Dr. Josip Cerin priredi z orkestrom godbe drav. div. oblasti tudi v letošnji koncertni sezoni več simfoničnih koncertov. Prvi koncert, ki se vrši v ponedeljek 19. t. m. je posvečen našemu ujedi- njenju. Zato se bo na začetku programa izvajala državna himna. Ostali del programa tvorita dva Bachova korala, dalje Milenko Paunovičeva Jugo- slovanska simfonija in Cesar Franckove Simfonične varijacije za klavir in orkester. Pri tej točki spo- redila sodeluje naša odlična pianistinja gdč. Jadviga Poženelova. Orkester sam je pomnožen z godbeniki mariborske vojaške godbe. To bo drugi simfonični

Večati pakete
z motovozom Grouplje
= mikroman režije!

Usta in grlo

so najlažji post. za odpravo vseh bolezenskih klicev v naše telo. Da zavarujete VASE OTROKE pred eno ču- bino u-nom in teh klic, ki povzročajo razna okuženja, kot nahod, influenco in ostale nevarne infekcijske bolezni, dajajte otrokom redno ANACOT-PASTILE

ANACOT-PASTILE

DR. WANDER

kosti gledati doli na očeta Macheux-ja, ki je bil vendar nenavadne postave, saj je meril 1 meter 78.

Kaj je pač Jean-Baptista to brigalo, da se je razdalja med Hyacintovim temenom in podplati večala od dne do dne? Saj v nobe- nem slučaju več ni mogel njegov tovariš po- stati član Velikega cirkusa v Dijonu s sijaj- nimi dohodki!

V tretjič in zadnjič se je predvčeraj, dne 5. marca 1907, prikazal Hyacint pred naborno komisijo.

Sajkovo se je obrnil major k nabornemu naredniku:

»Narednik,« mu je zaukazal, »pojte ven- dar in rekvirirajte kje kak mornariški daljno- gled, prosim Vas!... Ugotavljam, da ima iz- redno suha meča in bedra. Vendar bi si želel ogledati tudi nekoliko njegov obraz. Na žalost pa je njegova glava nataktnjena na tako visok kol, da je ne dosežem s svojimi očmi, dasi- ravno sicer zelo dobro vidim.«

Hyacint Letoche je bil zavržen, ko je stopil v prvič pred naborno komisijo zato, ker je imel pravico do naslova »pedenč-človek«. In ravno isti Hyacint je bil, ko se je javil v tretjič naborni komisiji, zavržen, ker si je pri- dobil pravico do naslova »velikan«.

V družbi s Jean-Baptistom je kidal Hyacint včeraj zjutraj gnoj. Kar prisopiha na dvo- rišče očeta Macheux. Držal je v roki številko Petit Quotidien-a.

»He, pridita semkaj! Hyacint! Jean-Bap- tist!« je zaklical, »pojta vendar pogledat! Zo- pet je Hyacint naslikan v Petit Quotidien-u!«

»Naslikan sem?« se je začudil Hyacint.

»Naslikan je?« se je začudil Jean-Baptist. Hyacint se je postal Petit Quotidien-a. Jean-Baptist se je moral dve leti preje sklo- niti do tal, da je mogel preko ramena svo- jega tovariša vreči svoje oči na članek z na- slovom »Najmanjši rekrut na Francoskem«. Da pa je mogel včeraj videti preko ramena svojega tovariša članek z naslovom: »Največji rekrut na Francoskem«, je moral pristaviti stol, da stopi nanj.

Na drugi strani je prinašal Petit Quotidien sliko Hyacinta Letocha. Pod to sliko pa je bilo pojasnjeno v nekaj besedah:

Hyacint Letoche se je predstavil včeraj komisiji v Dijonu. Letos je on največji rekrut na Francoskem. Meri 1 meter 99. Tehta 81 kil! Jean-Baptist in Hyacint sta danes zjutraj strigla kobilo. Zelo razburjen ju je prišel iskat v hlev očeta Macheux:

»Glej, zopet pismo za te, Hyacint. Prima- ruha, dečko, to se začneja kakor pred dvema letoma. Zopet se ljudje pečajo s teboj. Na ku- verti pa je stalo zapisano: »Veliki cirkus v Dijonu.«

Hyacint je odpečatil pismo. Z meketajočim glasom je čital:

Gospod!

Ravnokar smo zagledali Vašo novo sliko v Petit Quotidien-u. Bravo!

S tem pismom Vam nudimo namestitvev za deset let v našem podjetju. Plačali nam bomo mesečno petsto frankov. Nastopali naj bi pod naslovom: »Največji rekrut na Fran- coskem« v kirasirski uniformi poleg najmanj- šega psička na svetu.

Če Vam, kakor trdno upamo, ugajajo na- še ponudbe, poslužite se prvega vlaka in pri- dite...«

Na ljubljanski borzi je bilo zaklju-
ženih danes 5 vagonov hrastovih hlodov. Ten-
denca je neizpremenjena.

Sveta življenje in vrvenje

Peter Klemen:

Slovenski kurir in njegova smola

(Popotni spomini iz dnu po prevratu.)

(Dalje.)

Po večerji smo polegli po svojih plahtah, ljudje so spali, jaz pa sem se menil z Rudetom dolgo, dolgo v noč.

Ko sem se zjutraj zbudil, je bil že velik dan. Rude je slišal, da čujem in me nagovoril: »Od današnjega dne je odvisno vse. Če nas izroče karabinerjem, smo svojo misijo že končali. Ako pa nas puste z Angleži dalje, smo dobri.«

Nič mu nisem odgovoril, saj sem mislil tako kakor on.

Doktor Gobovič pa je smrčal poleg mene, kakor bi ležal doma na pernici. In tudi drugi naši sopotniki so še spali, le tupatam se je kdo obrnil na svojem ležišču, zazdehal in »o-pet je bilo tiho po širokem skednju.

Mattia Battistini, najslavnejši pevec na svetu, je te dni umrl, star 71 let. Se lani je gostoval po velikih evropskih mestih.

Ozrl sem se okrog, če ne bi videl kje glavbo katerega izmed izgubljene šestorice, a ni bilo nikogar.

Torej ponoči tudi niso prišli, kam so došli, mar so se res vrnili in pustili našo trojko na cedilu. Pa vendar ne! A vse je mogoče. Bog zna, kaj se je zgodilo z njimi?

Polagoma je začelo vstajati življenje v naši spalnici. Angleški kuharji so začeli prinašati krožnike, razpostavljali so žlice in nože po mizi in nadlegovali potnike za cigarete.

Ko je začelo to rožljanje in korakanje motiti splošno tišino, pomešano z obligatnim smrčanjem, se je zbudil tudi dr. Gobovič, potegnil parkrat nase prijeten vonj, ki je prihajal iz kuhinje in pripomnil, da »su Englezi prijazni ljudi«.

Vsak si pač prijaznost razlaga na svoj način in Gobovič si jo je tudi.

Kakor hitro in kjerkoli mu je zadišalo po kuhinji in zabeli, je postal živ in dobre volje, da sem ga moral zavidati.

Ljudje so začeli vstajati; oglašalo se je tupatam pritaženo pogovarjanje, iz kuhinje pa je dišalo vedno prijetneje.

DESETO POGLAVJE.

Doktor Gobovič. Njegova žalost in veselje.

Dvignil se je navsezadnje tudi dr. Gobovič. Začel me je obsipati z različnimi vprašanji, na katere sem mu vedel dati toliko odgovora kot on sam. In ko sem mu desetič povedal, da mi je popolnoma neznano, kam

gremo iz Trevisa, je pripomnil, da v Trevisu ne ostanemo.

Ko me je baral, če je gospod kolonel imel v pogovoru z menoj prejšnji večer zelo ironičen izraz, sem mu odgovoril, da nisem na to pazil. A on se je razjezil in mi povedal, da sem nervozen človek, ki ne zna skrivati svoje nevolje.

Pač priznam, da mi je bil postal glas trd in neprijazen, a kaj hočete, odgovarjati na sto malenkosti, med tem pa gre voda človeku v grlo in mora misliti samo to, kako se spravi na varno pred policijsko oblastjo, s katero nam je bil precej jasno zagrozil gospod kolonel.

Navsezadnje še to. Oblačil se je gospod Gobovič, sedel na svoji rdečkasti nosilnici. Hipoma začne brskati po plahtah in nekaj iskati.

»Bogme,« je godrnjal, »kje je moja ura?«

»Kako vendar to, ali ste izgubili še uro?«

Včeraj ščipalnik, danes uro, kaj pa jutri?« sem ga vprašal.

»Nikar ne bodite zadirčni,« me je pogovarjal, »ure ne morem najti. Zvečer, ko smo prišli, sem jo še imel, danes je ni.«

Pustil sem ga in se šel umivat h kakega pol kilometra od vojašnice oddaljenemu vodnjaku. Tudi Rude je šel z menoj.

Ko sva prišla nazaj, je Gobovič zopet imel svojo uro, rekoč, da je prej, ko se je oblačil, sedel na njej.

Med tem so bili kuharji mizo opremili že z najrazličnejšimi stvarmi. Bilo je kruha na kupe, sira in surovega masla, iz kuhinje pa je dišalo vedno prijetneje.

Naši sopotniki so bili po večini že vstali, le nekaterim Francozom se še ni ljubilo zapustiti posteljne gorkote.

Zopet sta dva kuharja prinesla kotel čaja in nalivala kovinaste skodelice.

Kmalu nas je bilo krog mize toliko, da je nastala prava pravcata gneča.

Nato pa je prišla svinjska pečenka in doktor Gobovič je bil ves iz sebe. Pripovedoval je, da je že slišal o angleški gostoljubnosti, da si je pa ni nikoli prav predstavljal, češ, da pečenka diši prav lepo in je kruh kar najboljši.

Jaz in Rude sva bila dobila vsak svojo porcijo čaja in sva pihale v velike lonce zauživala angleški zajutrek.

Vrh ognjenika Etna.

Kar jo primaha k nama angleški vojak z dvema krožnikoma pečenke in kruha, rekoč v slabi italijanščini: Signori, mangiare (gospodje, jesti)!

Kdo bi odklonil tako prijaznost, zlasti, če je zastoj. In prinesel nama je še sira, masla, in kruha ter z nekim užitkom ponavljal svoj: Signori, mangiare!

Pospravila sva, kolikor sva mogla, ostalo sva shranila v kovčge, kajti na poti človek nikdar ne ve, kaj ga še čaka in kdaj bo lačen.

Bilo je krog devete ure dopoldne, ko smo končali svojo gostijo. Prišel je gospod James Mac Farlen in nam povedal, da gremo lahko na izprehod, pač pa se moramo do pol ene gotovo vrniti, češ, da bomo zopet jedli.

In šli smo malo po Trevisu tjavendan, ne da bi kaj iskali, bali smo se le, da nas ne bi kdo iskal.

Rude je kupil v tobakarni cigaret, a bilo je to slabo, skoraj neužitno kadivo z napisom: sigarette indigene (domače cigarete).

A v skrbi in duševni stiski gre Slovenec v oštarijo. Rude je hudomušno vprašal Goboviča, če je še kaj lačen. In ko se je ta trikrat primojdnil, da »je sve sasvim u redu i da on ne treba ništa više«, je Rude menil, da se na angleško pečenko prileže kozarec italijanskega vina.

Pa smo šli in zahtevali pol litra. Ko smo tako nekaj časa sedeli in ugibali vse mogoče o svoji in naših jugoslovanskih tovarišev usodi, je Gobovič zapazil, da se na ognjišču

Ramon Novarro, slovit ameriški filmski igralec, znan posebno iz Ben Hur-ja, preide sedaj k operi in bo gostoval v Berlinu, na Dunaju in v Parizu kot tenor.

nekaj kuha. Vprašal je, če bi se dalo kaj dobiti, in mlado dekle, bila je domača hči, je rekla, da imajo juho in govedino s prikuho.

Ajde! Ajde! je vzkliknil Gobovič in si naročil vsega, kar so imeli: juhe, govedine, prikuhe in kruha.

Pripomnil sem, da bo jugoslovansko državo zajedel, a bil je preveč zaverovan v svoj posel, da bi me razumel in dal kak odgovor.

Prav za prav smo v Trevisu samo jedli, zato so pa morale priti na nas bridke izkušnje in težki dnevi.

Rdeča smotra

Letošnja proslava boljševiške zmage v Rusiji dne 8. t. m. se je vršila v mnogo milejših oblikah nego doslej. Kalininov nagovor je bil nenavadno zmeren in slavnosten spreved ni bil več kakor lava sovraštva proti izvenboljševiškemu svetu; zagrizeni klici, ki so se prej izvijali enotno iz stotisočev prsi, so se oglašali sedaj le posamezno.

Pri smotri ob Ljeningovem grobu je nastopilo 16.000 rdečih vojakov in 450.000 delavcev. Združene godbe so igrale internacionalo, za Kremlo je grmelo v pozdrav 21 topov, nad Rdečim trgom je plulo zračno brodogoj. V polnem bojnem redu je zdrdrala nepregledna vrsta »tahanki«, četverokolesnih voz, oboroženih z dvema strojnim puškama, ki jih vlečejo po trije divji konjičji; za njimi so jezdili kozaki s sulicami in belimi rokavicami ter devet baterij topov. Nato so prišli veterani »strašnih boljševiških čet« ter delavska milica. Namesto Vorošilova, ki je drugače po napoleonsko jezdil ob fronti, je to pot pregledal čete predsednik Kalinin, sedeč v avtomobilu, oblečen v svojo običajno ohlapno obleko.

Schaw in žensko društvo

Tajnica nekega angleškega ženskega društva je bila pisala Bernardu Shawu pismo, v katerem ga je prosila, naj podari društvu en izvod svoje knjige: »The intelligent Woman's guide to Socialism«, ker društvo nima denarja za nabavo knjižnice. Shaw je prošnjo odločno odbil, češ, da društvo, ki ne premore 15 šilingov za zaslužno knjigo, ni vredno, da živi; drugo pa je to, da se podarjene knjige nikoli ne čitajo. — Tajnica je s Shawovim pismom takoj odšla k nekemu knjigarnarju, mu prodala Shawov rokopis za 15 šilingov in s tem izkupičkom kupila Shawovo knjigo. Shawovo pismo je pa takoj našlo drugega kupca; kupil ga je newyorški knjigarnar Gabriel Wells za 5 funtov šterlingov in izjavil, da še nobenega avtograma ni tako z veseljem plačal.

Sreča Eve v. Berne

Metro Goldwyn Mayer je angažiral 18 letno Dunajčanko Evo von Pläntzner za Hollywood, kjer že igra pod imenom Eva von Berne, in sicer kot partnerica Johna Gilberta v filmu »Vražja maska«. Eva je hotela k filmu kakor na tisoče njenih vrstnic. Po dolgem molodovanju in prigovarjanju je dosegla, da so jo starši poslali v Berlin, kjer so jo imeli poskusiti pri filmu. Slučajno je bil takrat v Berlinu šef Metro Goldwyn Mayerja, Irving Thalberg s svojo ženo Normo Scheerer. Drugi slučaj je spet hotel, da se je Irving Thalberg seznanil z Evo in je dal napraviti z njo nekaj fotografij, ki so dokazale, da ima dekle izvr-

sten obraz za film. Tako je dobila Eva v kratkem času angažman za Hollywood — za filmski raj. — Eva se je vrnila na Dunaj, kjer se je predstavila pri tamošnjem Metro Goldwyn Mayerju ter si vzela majhen predujen, da si nakupi vse potrebno za svojo bodočo karijero. Nato je odptovala z veliko prekomorsko ladjo v Ameriko. Sreča je spet hotela, da se je nahajalo na ladji več odličnih Američanov in med njimi žena ameriškega konzula v Berlinu. Tej dami je mlado dekletce ugajalo tako, da je skrbela zanj celo pot. Nekdo je svetoval, naj dajo dekletu novo umetniško ime, ki ga bi Američani laglje izgovarjali kot ime Pläntzner. Po dolgem prigovarjanju so se sporazumeli, da jo prekrste v Evo von Berne. To so sporočili radiotelegrafično v Newyork. Pri odhodu z ladje je obkolilo Evo mnogo časnikarjev. Začudili so se, ko so slišali odgovore na svoja stereotipna vprašanja. Odgovarjala je zelo duhovito in nepričakovano. Rekla je, da ni Newyork prav nič lep, nasprotno zelo umazan. Mučen kot dunajska predmestja. Če kdo želi v resnici videti lepo mesto, naj odpotuje na Dunaj. — Metro Goldwyn Mayer je poslal v Newyork družabno damo, da bi jo spremljala v Hollywood. Eva je imela potovati z aeroplanom. Ko so jo vprašali časnikarji na aerodromu, ali se ne boji leteti po zraku, je odgovorila na njihovo zasmehljivo vprašanje: »Čemu bi se bala? Pogostoma sem že potovala z aeroplanom. Kaj mislite, da v Ev-

Kapitan Collyer, najslavnejši ameriški letalec, ki je na poletu preko Arizone smrtno ponesrečil.

ropi ni rednega zračnega prometa?« — Taki in enaki odgovori, ki so izšli skupaj z njenim življenjepišem v skoro vseh njujorških dnevnikih, so presenetili Američane in mala Eva je postala namah popularna.

Kako je razdeljeno bogastvo

Avtomobil je danes najbolj očitno znamenje blagostanja; po številu avtomobilov se more presojati, kako je razdeljeno bogastvo na svetu in v posameznih deželah. Na mednarodni avtomobilski razstavi v Berlinu, ki so jo te dni otvorili, so nabiti ti-le podatki o številu avtomobilov in motornih koles v posameznih deželah. Avtomobilov imajo v Združenih državah Severne Amerike 23.127.000, v Veliki Britaniji 1.024.000, Franciji 981.000, Kanadi 820.000, Nemčiji 369.000, od tega v Berlinu samem 78.715. Na celem svetu je 29.548.000 avtomobilov, od tega celih 80 odstotkov v Združenih državah. — Motornih koles — avtomobilov malega moza — je v Evropi 1.578.000, v Ameriki 140.000, Avstraliji 119.000, Aziji 53.000, Afriki 52.000, na vsem svetu 1.944.303.

Velikanske menične goljufije Litvinovega brata. Berlinska in pariška policija sta odkrili, da je spravil brat ruskega ljudskega komisarja Litvinova v promet za 4 milijone zlatih mark menic na škodo ruske trgovinske delegacije v Berlinu. Proti Litvinovu so izdali zaporno povelje, a je pravočasno pobegnil.

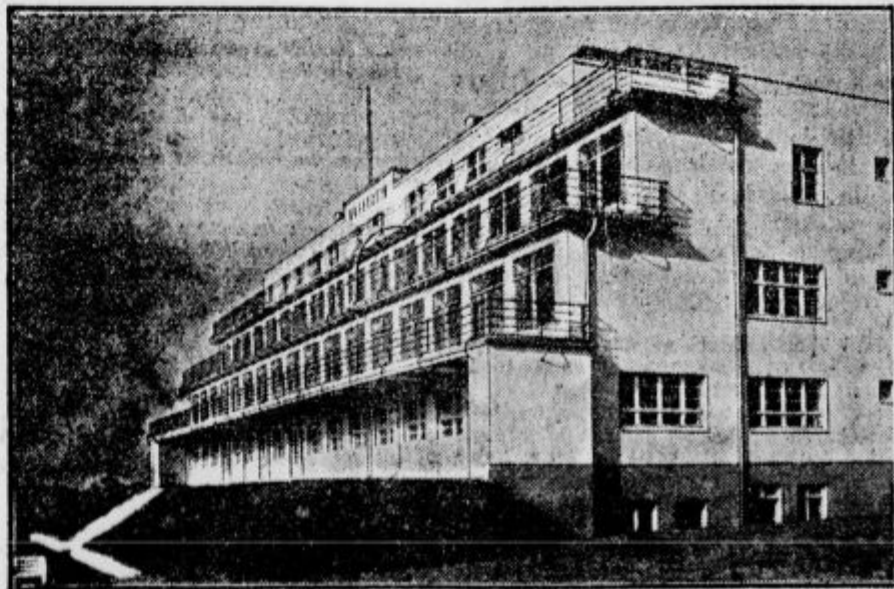
Zadnjih 60 fužin so pogasili v Porurju, kjer so izprli četrtilijonske delavce. Sedaj počiva vseh 106 fužin na Porensko-Westfalskem; v industrijah, ki potrebujejo surovo železo, silno primanjkuje materiala, saj je v ostali Nemčiji samo še 50 fužin.

Zobozdravnik (sobarici): Mina, pošljite mi vendar pacienta, ki sedi v čakalnici.

Sobarica: »Saj ta vendar ne čaka na Vas, gospod doktor, marveč hodi le čitat nadaljevanje romana v našem časopisu.«

Vojvoda Leuchtenberg in njegova nevesta Ella Müller, priprosta služkinja. Praded vojvode Leuchtenberga je bil vicomte Evgen Beauharnais, pastorek Napoleona I. Vojvoda je služil preje v ruski gardni konjenici kot ritmojster. Svojo nevesto je spoznal v Münchnu, kjer je služila pri neki frizerki, in jo poročil.

Zdravilišče »Haardheim« (Recklinghausen v Nemčiji), kjer zdravijo kostno in člensko jetiko.

Za duha in srce

Oedipus rex

V petek 9. t. m. je ljubljanska opera uprizorila Ig. Stravinskega operni oratorij Oedipus rex. Delo je za razvoj sodobne glasbe velevažno in je, kakor je že mlado, ustvarilo že celo šolo, ki se bori za novi, idealistični realizem in zoper stari, čutni materializem v glasbi.

Nam Slovencem je prišel Oedipus zelo nepričakovano, brez prehoda se je pojavil med romantičnim in impresionističnim repertoarjem, v kakršnem so nas vse preveč izključno vzgajali donedavni operni režimi. Prespali smo razvoj opere od Puccinija do Edipa in ne čudim se, če premiera tega epikalnega dela poslušavcem ni bogve kaj vzbudila in da večina izjavlja, da te opere ne razume.

Res je opera že na zunaj skoro povsem drugačna kakor stari Wagnerjev tip, v katerem igra orkester vodilno vlogo. Fizičnega gibanja v tej operi ni, orkester je močno podrejen pevnemu delu, včasih celo »degenerira« do najprimitivnejše monotonije ali enoglasne spremljave pevca. Scenarija je predpisana čisto neiluzionistična, brez prostorne globine, z le navno naznačenim akropolo itd. Glasba, poslušana z ušesi, vajenimi romantične lepote in bujnosti, bravurnega belkanta — je naravnost »grdac...« gibanje melodije ne odloča uspeha prijetnosti, tonski sistemi in sozvočja večnoma niso poiskana »z ušesi«, za korektno naravno deklamatorno ritmiko ne gre. Za senzualistično, naturalistično umetnostno hotenje tu ne gre kakor je bilo v dosedanjih operah in večina uživajočih subjektov stoji pred Edipom kakor pred zagonetko, ki je pri vsem že pisana v stari latinščini in rabi tolmača v fraku, ki se pojavlja od časa do časa na odru.

V delo se pa ni težko vživeti. Stravinski, ta veleum, ki se je izmed vseh skladateljev najbolj divje izživel v impresionističnem senzualizmu, je že pred desetletjem jarko spremenil svojo pot in z Edipom našel povsem drug izraz življenjskega čustva in drugačen ideal. Kakor je Edip zunanje, formalno pravo nasprotje čutno-naturalistični, romantični operi, tako je tudi notranje pravcati pogon v nasproti smer močno idealističnega realizma. Povsem razumljivo torej, da se je Stravinski elektično naslonil na antični srednjeveški in zgodnjebaročni idealizem, na koral in Monteverdijevo dobo, ki sta mu v umetnostnem hotenju sorodna.

Enostavno rečeno, avtor je izbral močno idealistično snov (Sofokles), ki govori o zli usodi, ki kot tragična krivda stre kralja Edipa — nerealna snov. To snov je pojmoval in izrazil na idealistični način: satri je malene vse zunanje, čutno gibanje in s vsemi sredstvi poudaril notranje, duševno, idejno gibanje, ki mu služi vse. Tako se je odrekal vsem čutnim čarom, kakor jih je imela stara opera, postavil idejno transcendenco na svoj oltar in za tem oltarjem je njegova osebnost skoro čisto izgnila, celo raso in narod je potlačil v sebi in ustvaril libreto v edinem kolektivnem jeziku — mrtvi latinščini.

Formalna obdelava glasbenega telesa se giblje v najmanj čutnih načinah monofonije in harmoniki nevezane polifonije — genialni slikar mavičar Stravinski je svojo sijajno barvno paleto zaludil od sebe! — reduciral vlogo orkestra včasih na skoro nemogoči minimum in s tem prenesel vse težaje na »izražajočih, pevski par, ki notranji, idejni smisel teksta tolmači. Gibanje melodike odloča miselno čustvo, ki glasbeno odlikuje smiselno važne besede bodisi s ponavljanjem, tonskim zvišanjem, dolgo melizmatiko itd., pri čemer mu je malo mar za uspešno konsonanco ali naravni deklamatorni ritmični poudarek. Kompozicijske celote je vezana in abstraktna.

In tako ti je pred duhovne oči postavil vzorno ekspozicijo (kuga v Tebah — Edip naj reši!), stopnjeval notranje dejanje v višek (koniec I. akta) in razvil v drugem aktu poražajočo silno peripetijo (Edip — morilec očeta in krvoskronec — vzrok božje jeze sam!) v tragičen konec: Et lux facta est! Ne verjamem, da bi bil notranji učinek tako silen, če bi bilo več zunanje akcije! Tudi geste so reducirali do skrajnosti in skrbili za tipične oblike in obleke v prid delu, le rdeči in modri lučni (čutni) efekt ni bil v smislu dela in njegovega stila. Nagota, razgaljena enostavnost je Kolumbovo jajce pri tej stvari etična misel v nadčutni apoteoz!

Prvi glasbeni genij našega časa se je otresel materialistične nazornosti in ustvaril nov ideal duhovne umetnostne lepote. Če je umetnost zrcalo časa, potem je to delo prva zarja novo usmerjene dobe — dan ji Bog kmalu postati dan.

Delo treba pristržno pozdraviti pri nas in operni upravi k njemu čestitati. Opera naj vodi

ljudi dalje, ne pa predmetje opere. In če vse predmetje Edipa bojkotira, dajte ga še: to je kulturna dolžnost umetnostne institucije.

(Par opazk k uprizoritvi: inscenator se ni dobesedno držal sceničnih predpisov avtorja. Toda vsaj lučni efekti naj bi izostali — bilo bi delu v korist. Želel bi Edipu kompaktnjšega glasu kakršnega ima n. pr. Betetto, v ostalem je bila opera izvrstno podana. Če bi se še orkester za spoznanje bolj potegnil v ozadje in zbori tu pa tam sigurneje nastudirali. Zadnjič sem rabil ostro besedo »nepotreben (lučni) cirkus«, ki jo s tem jemljem nazaj.) V.

DIŠAVE SLOV

Sport

CROSSCOUNTRY V ZAGREBU IN BELGRADU.

Ker je lahkoatletska zveza odredila 15. november kot zadnji termin za prireditve, je zagrebški SK Makabi prošlo nedeljo priredil Crosscountry. Udeležili so se tekmovalci atleti Haška, Concordije, Maratona in Makabija. Tekli so na 3000 m, 2000 m, 1500 m in 1000 m.

V teku na 3000 metrov je nastopilo 15 seniorjev. 1. Kumer (Marathon) 11 min. 2. Šimatič (Haška) 11:37 min. 3. Uršič (Concordia) 11:48 min. 4. Nemčik (Concordia) 11:57 min. 5. Rubic (Marathon) 11:59 min.

Tek na 2000 metrov za juniorje od 17 do 18 let: 1. Koko 6:15.2 (Concordia). 2. Jazbec 6:21 (Concordia). 3. Tučan 6:24 (Haška). 4. Glük, 5. Präger, 6. Szanto (vsi Makabi).

Tek na 1500 metrov za juniorje od 15 do 16 let: 1. Pecikožič 5:32 (Haška). 2. Kozarič 5:38 (Concordia). 3. Jambić 5:40 (Haška).

Tek na 1000 metrov za dame. Na tej progi startajo samo lahkoatletke Makabija: 1. Boškovičeva 6:17.2 sek. 2. Stern 6:34. 3. Niemirovsky 6:44.

Tek na 1000 metrov za juniorko: 1. Davidovič 5:11. 2. Stern 5:30. 3. Heinrich.

Belgrad: BSK je priredil crosscountry, katerega so se udeležili Jugoslavija, BSK, Soko in Sportni klub iz Pančeva. Proga je bila malo krajša od 4 km.

Na cilj je prispel 1. Sardelič (Jugoslavija). 2. Cvitanović (BSK). 3. Antič (Soko).

Praga: Slavia: 3. Sparta 4 : 3. Senzacionalna zmaga Slavije nad starim rivalom. Ta zmaga je tembolj presenetljiva, ker je preteklo nedeljo Viktorija Žižkov gladko in z lahko odpravila Slavijsko 5 : 0. Z zmago Viktorije na Bohemias v soboto v razmerju 5 : 1 imata Slavia in Viktorija enako število točk, vendar je goliferenca Viktorije ugodnejša.

ŽIKA

pomeni zdravje — moč

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 14. nov.: Radi popravil na postaji v Domžalah, danes opold. spored odpade. 18. Pravljice prip. pis. Milčinski; 19. Sbrhorv., pouč. prof. Mazovec; 19.30 Od Djerdapa do Makedonskih jezer, predava dr. V. Bohinje; 20. Večer arij, poje g. L. Kovač, član kr. opere v Ljubljani; Bizet: Carmen, Gounod: Faust, Smetana: Prodana nevesta, Leoncavallo: Serenada, Wagner: Mojstri pevi Norimberški, Puccini: Bohem; 21. Académie Danzing -band; 22. Poročila.

Četrtek, 15. novembra: 12.30 Reproducirana glasba in borna poročila. 18.30 Prehrana rastlin, predava ing. Rado Lah. 19. Italijanska, poučuje prof. Gruđen. 19.30 Zgodovina Slovencev, predava prof. Kranjec. 20. Operetni večer: Sodelujejo ge. Poličeva, Balatka, gg. Drenovec, Peček; klavir: g. Balatka. 1. Dvošpev in prizor iz opere »Grafica Marica«; 2. dvošpev »prav majhen bar« (Bajadera); 3. solospjev iz opere »Netopir«; 4. dvošpev »Mali knapek« (Terezina); 5. pesem iz opere »Grafica Marica«; 6. dvošpev »Dolly čemu ste zvesta to-lic (Orlov); 7. dvošpev »Tango« (Lady X); 8. solospjev iz »opere »Baccacio«; 9. dvošpev in prizor »Smej se Bajaco« (Zmagovalka); 10. dvošpev »kadar ležem spat zvečer« (Grafica Marica);

Rabite

Tungstram

barium-elektronke

PRANJE z ALBUS MILOM

ne porzroča go-
spodinj i nikake
skrbi

z ALBUS-MILOM

LAHKO OPERETE
POLIUBNO KOLIČINO

PERILA. PA BO BELO KOT SNEG.

ZAHTIEVA/TE

IZREČNO

ALBUS-MILO

NE VZEMITE DRUGEGA MILA, PA NAJ GA ŠE

TAKO HVALIJO.

11. iz opere »Čardaška princesa«; 12. dvošpev »ko zvezdice zažarijo« (Bajadera); 13. Na polovanju (kuplet); 14. trošpev in prizor iz opere »Poljska krič« — Klavir in harmonij. — 22. Poročila.

Drugi programi

Sreda, 14. novembra.

greb: 17.50 Lahka glasba — 20.35 Večer danske glasbe. Proizvaja kvartet Sidak. — Breslau: 16.30 Operetna glasba — 20.15 Dansk večer. Proza, glasba. — Praga: 12.30 Opoldanski koncert — 19. Zabavna orkestralna glasba — 20. Dansk večer. — Stuttgart: 16.35 Operetna glasba — 20.15 Dansk večer — Bera: 17. Orkestralni koncert — 20. Ljudska glasba: jodlerji in dr. — 21.30 Orkestralni koncert. — Katowice: 20.30 Koncert Beethovnovih skladb — 22.30 Plesna glasba. — Rim: 17.30 Instrumentalni in vokalni koncert. — Berlin: 17. Zabavna glasba — 20. Zabavna ura — 20.45 Orkestralni koncert. Danske kompozicije. — Dunaj: 11. koncert godalnega kvarteta — 16. Orkestralna glasba — 20.05 Schubert in plesna glasba njegove dobe. Predavanje in glasbeni primeri; nato lahka glasba. — München: 17 »Carobne gosli«, pravljica igra za otroke — 19.45 Orkestralna in vokalna glasba iz oper. — Mián: 20.50 Koncert lahke glasbe. — Budapest: 12.20 Opoldanski koncert ciganske kapele — 17.10 Simfonični orkestralni koncert — 20.45 Dansk večer — 22.30 Ciganska kapela.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20.

Sreda, 14. novembra: FANY, TETE, STRICI ITD.

Red C.

Četrtek, 15. novembra: Zaprt.

Opera:

Začetek ob pol 20.

Sreda, 14. novembra: Zaprt.

Četrtek, 15. novembra: TOSCA. Izven.

Ljudski odori v Ljubljani

Nedelja, 18. nov. ob pol 8 zvečer: »PODOBAR«, ljudska igra s petjem, godbo in plesom v 5 dejanjih.

Mariborsko gledališče

Sreda, 14. nov. ob 20.: GEJŠA. Gostovanje v

Celju.

Četrtek, 15. nov. ob 20.: KONJEDERKA. Gosto-

vanje Hanni Niese.

Petek, 16. novembra ob 20.: DIVJI AVTOMOBILIŠT. Gostovanje Hanni Niese.

Prireditve in društvene vesti

Vse člane »Strokovnega društva tobačnih vpokojencev in vpokojenk obveščamo, da bo v četrtek, dne 15. novembra 1928 ob pol sedmih zjutraj pri o. franciških sv. maša za vse umrle člane in članice. Vabimo da se sv. maše vsi udeležite. Za odbor: Kattauer Uršula.

Slov. kat. prosvetno društvo Krakovo-Trnovo, Ljubljana, (Karunova ul. 14) ima danes ob pol 8. zvečer svoj redni letni občni zbor. Dnevni red: Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo preglednikov. 4. Volitve odbora. 5. Volitve preglednikov in razsodišča. 6. Slučajnosti. — Odbor.

Podporno društvo »Zveza služkinje priredi v nedeljo, 18. novembra ob pol 8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, igro pod naslovom »Prisegam«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Društvo »Gospodar« v Petrovčah vpripori v nedeljo 18. novembra ob 3. v dvorani ge. Cimperman na Polzeli igro »Namišljeni bolnik«. Sodelujejo tamburaši. Vabljeni!

Naše dijaštvo

Akademija akademskega Orla v Ljudskem domu v soboto, 17. t. m. ob 8. zvečer. Spored: Prolog. Prodor (lačni plesni zbor). Izvestje fantovskih sestankov od 8. dec. 1927 do 17. nov. 1928. Televadine vaje in še kaj. Hvalnica (liturgična slika). Allegro maestoso (plesna kompozicija).

Akademija Marijanska kongregacija. Dane, ob 8. zvečer bo shod Novinci prisrčno vabljeni. — Odbor.

Na redni letni skupščini Slovenske dijaške zveze 11. t. m. se je predsedstvo konstituiralo sledeče: predsednik Niko Kuret, cand. phil., I. podpredsednik kot predsednik Akademске zveze Anton Hribovšek, cand. iur., II. podpredsednik kot predsednik Srednješolskega sveta Etbin Bojc, stud. phil., III. podpredsednica kot rač. predsednica Dekliškega sveta Bogumila Lavrič, učiteljskega, tajnik Maks Vrabec, cand. phil., in urednik »Rastie Mirko Avenak, cand. phil.

Sir Arthur Conan Doyle:

Izgubljeni svet

(The lost world.)

Roman.

Gledala me je nekam začudeno ter nozaupno, a to mi je bilo vse bolj všeč kakor prejšnja ravnodušna zaupnost. Vem, da se zdi vse, kar tu zapišem s črnim po belem, dokaj otroško in bedasto! Sicer pa je to morebiti le meni umljiv občutek... Dobro, naposled je vendarle sedla.

»Povejte mi torej, kaj vam pri meni ne ugaja?«
»Zaljubljen sem v drugega,« mi je rekla.
Zdaj pa sem moral skočiti pokonci jaz.
»Ne smete misliti, da imam koga drugega rada,« je nadaljevala in se smejala mojemu osuplemu obrazu.
»Imam samo neki ideal. Nikoli še nisem srečala moža, o katerem sanjam.«

»Pripovedujte mi torej kaj o njem. Kakšen pa je?«
»O, po zunanosti bi vam bil lahko jako sličen.«
»Kako sem vam hvaležen za te besede! No, in kaj takega počenja, kar pri meni pogrešate? Kar naravnost povejte! Morebiti je pri sveti vojski, ne uživa mesa, ali pa je letalec, spiritist, človek in pol? Prav vse rad poizkusim, o, Gladys, če mi vsaj približno poveste, kaj vam je všeč.«

Nasmehnla se je prožnosti mojega značaja.
»Dobro, predvsem pač mislim, da moj ideal ne bi tako govoril, kakor zdaj vi to delate,« mi je rekla.
»Biti mora jeklen in pogumen mož, ki se ne vda tako lahko raznim muham, ki jih je polno kako neumna dekle. Predvsem naj bo čil, podjeten in srčen, gleda naj smrti v obraz, ne da bi trenil z očesom, izvršiti mora velika dejanja in prestati izredne izkušnje. Če bom sploh kdaj koga rada imela, ne bo veljala moja

ljubezen človeku samemu, temveč slavi, ki si jo pridobi in katere sijaj pade tudi name. Pomislite na primer na Richarda Burtona! Ko sem čitala njegov življenjepis, ki ga je spisala njegova žena, sem pač razumela njeno ljubezen. Ali recimo lady Stanley! Morda ste že kdaj čitali ono prekrasno zaključno poglavje v knjigi o njenem soprogu? Da, take može žena lahko ljubi iz vsega srca in pri tem sama zraste v svoji ljubezni do moža, zakaj ves svet jo časti kot navduševalko pri izvršitvi sijajnih junaštev.«

Bila je tako lepa v svojem navdušenju, da sem skoro pozabil na smoter najinega razgovora in bi lahko vse pokvaril. Napel sem vse moči, da se premagam in sem odgovoril in dokazoval:

»Vsi vendar ne moremo biti Stanley in Burtoni,« sem rekel, »nima vsak človek take sreče, meni je na primer vedno manjkala prava prilika. Lahko si mislite, da bi se je poslužil, če bi mi usoda hotela biti tako naklonjena.«

»Ah kaj, povsod nam je dana prilika za junaštva. Za ljudi, na katere mislim, je pač značilno, da so sami svoje sreče kovači. Sami si poiščejo prilike in se ne pustijo ovirati. Še nikdar nisem srečala takega moža, in vendar se mi dozdeva, da ga natančno poznam. Povsod naokrog je vse polno prilik za junaštva, ki samo čakajo, da jih kdo izvrši. Mož ima nalogo izvesti tak čin, ženi pa je naloženo, da čuva svojega ljubezen in ž njo obdari takega moža. Poglejte onega mladega Francoza, ki se je oni teden dvignil z zrakov. Kljub hudemu vetru je vztrajal na tem, da se mora dvigniti, ker je bilo razglašeno, kdaj vzleteti. Veter ga je tekem 24 ur odnesel 1500 milj daleč in spustil se je na zemljo sredi Rusije. Ta je tudi eden izmed mož, na katere mislim. Le pomislite na ženo,

* Burton in Stanley sta znana raziskovalca Afrike.

* Angleška (morska) milja ima ca. 1610 m.

katero ima rad, in na to, kako so ji morale druge žene zavidati! Jaz bi si tudi samo tega želela: da bi me zavdale radi mojega moža.«

»Ne, tega ne smete doseči samo zato, da bi se meni prikupili. To morate doseči zato, ker ne morete drugače, ker zahteva to vaš značaj, ker vse v vas hrepeni po junaštvu. Zadnjič ste na primer poročali o nesreči v Wiganskem premogovniku, kjer se je pretekli mesec vnel prah. Ali se ne bi bili mogli spustiti v premogokop in kljub strupenim plinom pomagati nesrečnim rudarjem?«

»Storil sem to.«

»Meni niste tega nikoli povedali.«

»Ker ni bilo vredno govora.«

»Tega pa nisem vedela.« Pogledala me je z večjim zanimanjem kakor doslej. — »Tukaj ste pač pokazali pogum.«

»Moral sem to storiti. Kako naj bi bil spisal dobro poročilo za svoj list, če ne bi bil sam na tistem kraju.«

»O, kako prozaični razlogi! S tem odvzimate svojemu dejanju vendar vsako romantiko. Sicer pa — naj ste že imeli katerekoli vzroke — me vendar veseli, da ste se spustili v rudnik.«

Ponudila mi je roko, a tako dostojanstveno in ljubko, da si nisem mogel prste dovoliti, kot nagniti se in ji poljubiti nje.

»Povedati vam moram, da sem le neumna žena, ki ji hodijo otročarije po glavi, kakor malemu dekletu. A kaj hočem, ko je pa to bistvo moje duševnosti. To je pač izraz mojega čuvstvanja in drugače sploh ne morem ravnati. Če se kdaj omožim, vzamem samo znamenitega moža.«

»No, zakaj pa ne?« sem zaklical. »Vi ste pač ena izmed onih žen, ki moža tako opogumijo. Ponudite mi samo priliko in videli boste, da jo izkoristim.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 24. zvezek: A. Maribor, HANKA, Ljudsko-slovenska povest. Din 22. vez. Din 30. — 25. zvezek: Haggard, HOI CESARIA MONTEZUMI. Din 32. vez. Din 42. — 26. zvezek: Lorenzini, STORZKE IN NICOVO BURKASTO ZIVLJENJE. Din 14. vez. Din 22. — 27. zvezek: Pregelj, OTROCI SOLNCA. Din 24. vez. Din 32. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. Din 25.

Službo dobe**Učenko**

v trgovino mešan. blaga in galanterije, krepko in zdravo z zadostno šol. izobrazbo, dobro v računanju in lepega vedenja, sprejme takoj trgov. firma J. Kušan, Kranj.

Mizarskega**pomočnika**

dobro moč za stavbno in pohištveno delo, sprejem takoj v trajno delo. Hrana in stanovanje v hiši. Ivan Resman, strojno mizarstvo, Vrhnja, Radovljica, Gorenjsko.

Organizatorja

agilnega in izkušenega, za prodajo raznih patentiranih produktov, išče družba kemijskih proizvodov. Rajon: Slovenija. Sedež: Maribor. Perfektno znanje slovenščine ali srbo-hrvatiščine in nemščine potrebno. Poleg fiksne plače tudi provizija. Ponudbe z obširnim opisom dosedanjega službovanja in navedbo referenc pod »Organizator« št. 11.166 na administracijo lista.

Službe iscejo**Korespondentinjo**

z večletno prakso in najboljšimi referencami, perfektna v nemščini in slovenščini, slov. in nemški stenografiji, strojepisju, deloma srbohrvatiščini in francoščini, želi menjati mesto, takoj ali kasneje. - Ponudbe upravi Slov. pod »Perfektna 1929«.

Primorka

izobražena, mlada, večša, tudi perfektna italijanščina, išče službo vzgojiteljice ali pisarniške pomočnice, kjerkoli. Naslov v oglaš. oddel. Slovenca pod št. 11.153.

Pouk**Šivilja**

za perilo sprejme gospodine za pouk dnevno in večerno. - Naslov pove uprava pod št. 11.081.

Stanovanja**Stanovanje**

oddam za december. Cena po dogovoru. Naslov v upravi Slov. št. 11.154.

Sostanovalko

ali dva gospoda (dijaka) sprejemem v lepo zračno sobo v centru mesta. Naslov v upravi št. 11.140.

Stanovanje

1-2 sob išče mlad zakonski par brez otrok s 1. decembrom. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. »V mestu«.

Gospodično

sprejemem na stanovanje in hrano. - Naslov pove uprava Slov. št. 11.156.

Denar**Do 20.000 Din**

dá starejši zakonski par brez otrok po dogovoru tudi v podporo gospodarstvu ozir. gospodinstvu za dosmrtno popolno oskrbo. Pohištvo in perilo ima lastno. - Ponudbe na oglašni oddel. »Slovenca« pod »Snažna in skromna«.

Posrestva**Majhno posestvo**

iščem v najem. Pripravno za trgovino na prometnem kraju blizu šole in cerkve. Pozneje tudi kupim. Ponudbe upravi pod »Takoje« št. 11.148.

Hiša

5 sob, gospodarsko poslopje, velik sadni vrt, njive, travnik, skupno 2 orala, pri postaji na Štajerskem, se za 85.000 Din proda. Polovica se izplača, za ostanek se počaka. - Ponudbe na podružnico Slov. v Mariboru pod »Hiša 85.000«.

Kupimo**Bukova drva**

ponudite na upravo lista pod »Solidna postrežba«.

Aparat za varenje

kovin, kupim. Izdel. kotlov. Jos. Otorepec, Zagradom št. 9, Ljubljana.

Hlode

bukove in hrastove (hrastove že od 20 cm naprej), kupuje parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana.

Prodamo**Jabolka**

trešana, cirka 8000 kg, ugodno naprodaj. - Ponudbe pod »Štajerska jabolka 8000« upravi Slov.

Naprodaj žaga-

samica, predležje, voz in vse drugo orodje. Vse v dobrem stanju. Vprašati na oglašni oddel. pod št. »Žaga«.

Krompir

beli, la vrste, več vagonov takoj za oddati. - Josip Langeršek, trgovina, Marenberg.

Packart-harmonij

s 15 registri, skoraj nov, uporaben tudi za manjšo cerkev naprodaj. Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.149.

Pozor, cestni gramoz!

Bencin motor Langenwolf 10 HP, pripraven za napravo cestnega gramozu v večjem obsegu, poceni naprodaj. Naslov pod »Bencinmotor št. 11.152« v upravi »Slov.«

Kompletna spalnica

krasna plišasta preproga, 3-50 x 4-50, naprodaj. - Naslov pove uprava Slovenca pod št. 11.157.

Obrt**Koks**

suh, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. - Mestna plinarna.

Pubasto perje

kg 38 Din, razpošiljan po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja! Imate tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem čistilo na perja, Zagreb, Ilica 82.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Žaganje drv

z motorno žago. - Uran Franc, Vilharjeva cesta, telefon št. 2820.

Pozor!

Slike za legitimacije izvršuje najhitreje in ceno Franc Kunc, fotograf, Ljubljana, Wolfova ulica.

Šlezjski premog

odlični, in koks, promptno iz skladišča, ter trboveljski premog, dobavlja Čebin, Ljubljana, Wolfova ulica 1. - Tel. 2756.

Najbolše kolo

šivalne stroje »Gritzer« (nizke cene) pri Jos. Petelinc - Ljubljana, poleg Prešernovega spomenika (ob vodi).

Razno**Jetiko**

ozdravi tudi pozimi strokovnjak (strokovne knjige) dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilstanstalt) Sečovo, železn. postaja Rogaska Slatina.

Bukovih DRV

krompirja, fižola vsako množino, ter več vagonov

božičnih drevesc

kupim. - Ponudbe (za fižol tudi vzorec) na Praznik, Zagreb, Kanal.

Najboljši liker za želodec je

Zdravnik želodca.

ki krepi in zdravi želodec**Oves in koruzo**

kupite najceneje pri vrhu A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24, Veletrgovina z žito

Budilka Din 60-

3 letna garancija Ivan Pak ž, Ljubljana Pred škofijo 15

Krušno moko

najbolše vrste dobite vedno svežo pri

A. & M. Zorman

Ljubljana, Stari trg 32. Blago dostavimo tudi na dom. - Prevzemimo v mlev tudi vsako množino doma ali baaške pšenice - pri manjših množinah jo takoj zamejamo za moko in otrobe.

KLOBUKE

zimske perilo, dežne plašče in drugo modno blago priporočila trgovina

»Pri AMERIKANCU«

Ljubljana, Stari trg št. 10

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov do stavila po nizki ceni na dom parna žaga

V. SCAGNETTI

v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Tovarniško skladišče galoš in čevljev za sneg

Tovarna jamči za vsak par

slovite svetovne tovarne Hutchinsonson znamke „ORAO“, se nahaja pri Kostji Nikolić i drugu Beograd, Knez Mihajlo ul. 12

Prodaja na veliko

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je naš ljubeznivi soprog in oče, gospod

Tone Hrovat

poštni kontrolor v Mariboru 1

dne 12. novembra ob 15.30 v 50. letu, po dolgotrajni mučni bolezn, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predražegega nam pokojnika se vrši v sredo, dne 14. novembra ob 16 iz hiše žalosti, Mlinska ulica 32.

Maribor, dne 13. novembra 1928.

Žalujoči ostali:

Rezika, soproga. Stanko, Slavko, sinova.

Zahvala

Za premnoge pismene in ustmene izraze iskrenega sočutja ob nenadni smrti našega iskrenoljubljenega soproga, skrbnega očeta, starega očeta, brata in tasta, gospoda

Franceta Štiglica

izrekamo našo najprisrčnejšo zahvalo - Posebno zahvalo izrekamo prečastiti duhovščini, sorodnikom, prijateljem in znanecem za pozorno spremstvo na njegovi zadnji poti, gg. govornikom za v srce segajoče poslovilne besede, gasilnim društvom za častno spremstvo, pevskemu zboru za ganljive žalostinke, ter vsem darovalcem krasnih vencev in lepega cvetja. - V dolžnost si štejemo zahvaliti se prav posebno pred. gosp. župniku Požarju za večkratne obiske z Najsvetejšim, č. gg. usmiljenim bratom iz Kandije in g. dr. Silanu za požrtvovalnost v težkih urah.

Rečica ob Savinji, dne 11. novembra 1928.

Žalujoči ostali.

Inserirajte v „Slovincu“!**Zastopstvo**

prvovrstne marke avtomobilskih in strojnih olj se odda za vse večje kraje Slovenije. Protokolirani trgovci na prometnem kraju naj pošljejo svoje ponudbe pod »Zastupnik« na Publicitas, Zagreb, Gundulićeva 11.

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, - GLAVNI TRG 9

Dvokolesa motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, tricikli, holenderji, skiro, otroški avtomobili.

Prvovrstno blago po najnižjih cenah Velika izbira. - Ceniki franco -

Prodaja na obroke

„TRIBUNA“, F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta 4

Strešno opeko

in ves stavbni material nudi najugodnejše

MATERIAL, d. z. o. z.

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 36.

Radio**Nauk o radlotehniku**

Spisal Leopold Andreé Broširan Din 60—, vezan Din 76—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

ZA ZIMO!

pri NOVAK-u

Znižane cene!

Naifnejša sukna in Double štofi Ogromna izbira za suknje in ulsre Vedno zadnje novosti češkega in Angleških kamgarnov za obleke na Kongresnem trgu št. 15.

v specialni trgovini sukna kupite najbolje in priznано najceneje!

Original Pelinkovac in Vermouth vino di Torino

ne smeta manjkati v nobeni boljši restavraciji. Oboje dobiš pri

EMERIK ZELINKA

Ljubljana 7, Celovška cesta št. 34. — Telefon 2318.

Zahvala

Za številne pismene in ustmene izraze iskrenega sočutja povodom prerane izgube naše srčnojubilne mamice, sestre, tete, tašče in svakinje, gospe

Marije Volk-Rošmerl

posestnice

se vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev in vsem onim, ki so našo nepozabno pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1928.

Globoko žalujoči ostali.

Naznanilo

Cenjenim damam naznanjam, da sem prevzel

damski salon v Kopitarjevi ul. 1.

Na razpolago bodo le prvovrstne moči in mi bo moči cenj. damam v vsakem oziru najbolje postreči. Priporočam se za cenj. obisk. — Spoštovanjem

Polanc Ivan, frizer za dame in gospode.

Ksilolitni tlak

polaga:

MATERIAL trg. d. z. o. z. Ljubljana, Dunajska cesta št. 36

Krajevne zastopnika

za Ljubljano in okolico proti proviziji — išče tvrdka za prvovrstna avto- in industrijska olja. Prednost imajo dobro vpejlani in agilni zastopniki s strok. znanjem. Nujne ponudbe na poštni predal št. 243, Ljubljana.